

et endüstrisi

CİLT : 9 ★ SAYI : 54 ★ AĞUSTOS 1975

dergisi

Dünyanın her yerindeki muhabirleri
Yurdun dört köşesindeki şubeleriyle
Dahili ve harici bütün bankacılık işlerinizde

et endüstrisi

dergisi

ET VE BALIK KURUMU
TARAFINDAN İKİ AYDA
BİR YAYINLANIR

AĞUSTOS 1975
CİLT : IX / SAYI 54

İmtiyaz Sahibi
Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü

Sorumlu Yayın Müdürü
NECLÂ KÖKER

Yayın Kurulu
RAFET YAVUZ
SEVİM ÖZKAN

İdare Yeri
Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü
Akköprü, Ankara | Tel: 243100-234

*Yazılarda belirtilen görüşler
yazarların kişisel düşünceleridir.
Yazılar kaynak gösterilmek
şartiyle yayınlanabilir.*

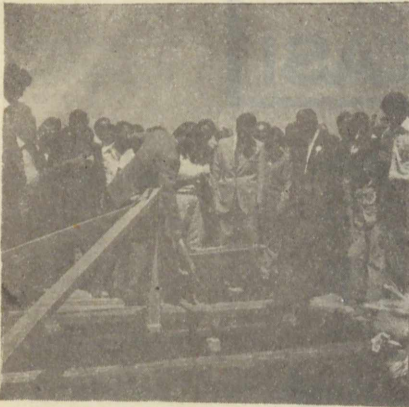
Fiatı : 5 TL.

Abone Şartları
3 Sayı için 15 TL. - 6 Sayı için 30 TL.

Reklâm Fıatları
Pazarlığa tâbidir.

Teknik Editör
KILIÇASLAN ULUSOY

Tertip, Dizgi, Baskı
Güven Matbaası - ANKARA

Fotoğraf :
Kılıçaslan ULUSOY

İçindekiler

MARDİN, BİNGÖL VE MALATYA ET KOMBİNALARI TE-
MEL ATMA TÖRENLERİ ... 3

DÜNYA HAYVAN VE ET İKTİSADİYATI, HAYVAN MEV-
CUDU, KESİMLER - ET ÜRETİMİ III ... 21
SADRETTİN ARISOY

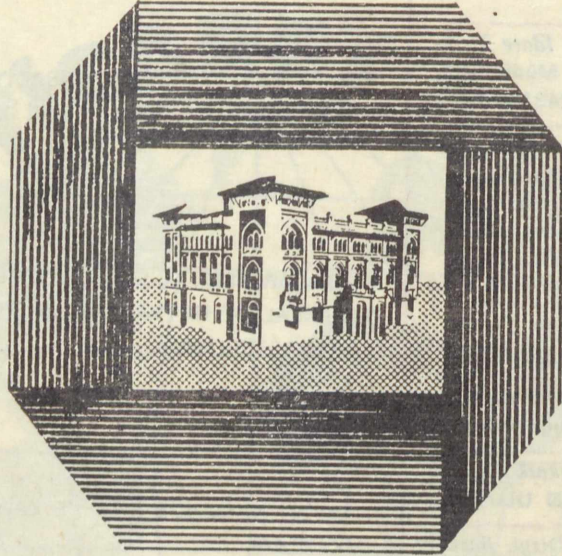
ET PAZARLAMA AÇISINDAN YAKIN KOMŞULARIMIZIN
TARIMSAL VE HAYVANSAL DURUMU İLE ÜLKEMİZİN
KARŞILAŞTIRILMASI ... 29
A. TEKİN BÜYÜKUTKU

HAYVAN NAKLİNDE FİRE VE ZAIYATIN AZALTILMASI
İMKÂNLARI ... 37
ŞEFKATİ GÜLTEN

DÜNYA ET TİCARETİNDE GELİŞMELER ... 39
PARS GÖRKMEN

İÇ HABERLER -- SPOR ... 41
ET ENDÜSTRİSİ

bütün
tasarruflarınız
için

HER YERDE HER ZAMAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZİRAAT BANKASI

DOĞU ANADOLU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU İLLERİMİZDEN

MARDİN (KIZILTEPE)

BİNGÖL

VE

MALATYA

ET KOMBİNASINA KAVUŞUYOR

ET KOMBİNALARININ TEMELLERİ TÖRENLERLE ATILDI

Sayın Başbakanımız Süleyman Demirel temel atma törenlerine gelemediği için, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Korkut Özal'a şu telgrafı göndermiştir.

Sayın Korkut Özal

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı
Mardin

Mardin Et Kombinasının temel atma törenine davetiniz için teşekkür ederim.

Bölgenin ekonomik kalkınmasında olduğu gibi vatandaşın sosyal yaşantısına da büyük katkısı olacağına inandığım tesislerin memleketimize ve Milletimize hayırlı uğurlu olmasını diler, size ve Mardinli vatandaşlarıma selam ve muhabbetlerimi sunarım.

SÜLEYMAN DEMİREL

ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRÜ SAYIN TURAN MUTLU'NUN KONUŞMASI

*Sayın Bakanlarımız, Parlementerlerimiz,
Muhterem Valimiz, Belediye Başkanımız,
Aziz Misafirler ve Sevgili Mardinli
Hemşehrilerimiz.*

Bu gün dünya milletlerini çok yakından ilgilendiren iki konu vardır. Biri enerji, diğeri enerjiden de önemli olan beslenme sorunudur. Malumları olduğu üzere beslenmede et en önde gelir. Hükümetimizin bu çok önemli konuya et endüstrisi tesislerini kurmakla gereken ilgiyi ve yardımı görmektedir.

Bu cümleden olarak bu gün burada Mardin et kombinasının temelini atmak için toplanmış bulunuyoruz.

Kurulan her kombina o beldenin ekonomik kalkınmasında yardımcı olacaktır. Bir yandan hayvancılığın geliştirilmesine hizmet ederken diğer taraftan vatandaş'a iş sahası açacak 400 kadar hemşehrimiz memur ve işçi olarak görev alacaktır.

Kombinamızda zamanın en modern tekniğine uygun şekilde ve islâmi usullere uygun olarak kesim yapılmaktadır. Üretilen sağlıklı ve kaliteli etler mahallen sarf edildiği gibi üretim fazlası etlerde büyük tüketim merkezlerine sevk edilmekte ve imkanlar dahilinde ihracaat yapılmaktadır.

Kombinalar inşa etmekle hayvancılığı teşviki yanısıra kaçakçılığada büyük nisbette mani olunacaktır.

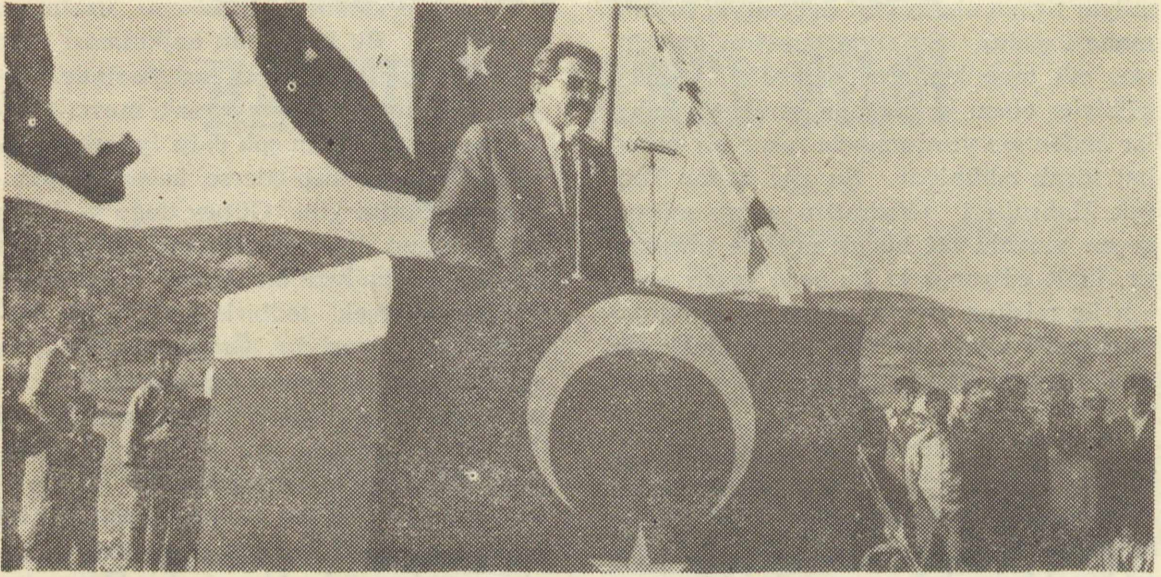
Maliyeti 90.000.000 TL. civarında olan ve şimdi temelini atacağımız Mardin Et Kombinası inşallah 1978 senesinde halkımızın hizmetine girecektir.

Mardin kombinasında normal mesai saatleri içerisinde günde 1800 baş koyun, keçi ile 120 baş sığır manda kesimi yapılacak ve günde 50 ton civarında et üretilmektedir. Üretilip taze sarf edilmeyen etler 1000 m2 lik ön soğutma odalarında soğutmaya tabi tutulacak duruma göre 320 m2 lik dondurma tüneline dondurularak 2000 m2 lik donmuş muhafaza odalarında usulüne göre depo ve muhafaza edilecektir.

Ayrıca etin yani, sıra deri bağırsak, et unu, kemik unu, kan unu, ve rendering mamulleri ile istihsal edilecektir.

Bunlarla birlikte halkımızın buz ve soğuk depoculuk ihtiyaçlarına da imkanlar dahilinde cevap verilecektir.

Kısaca bilgi arzına çalıştığım kombinanın yapılmasında hizmeti geçenlere huzurunuz'da teşekkürlerimi arz eder Mardin kombinamızın Mardin'lilere ve Milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diler hepinizi saygı ile selâmlarım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI SAYIN KORKUT ÖZAL'IN KONUŞMASI

*Çok muhterem Mardinli kardeşlerim
ve değerli misafirler.*

Hepinizin huzurunda şu bereketli ova-
nın ortasında yeni bir sanayi kuruluşunun
inşallah biraz sonra temelini atacağız. Öm-
rümün üç senesini geçirdiğim Mardine
bundan tam otuz beş sene evvel gelmiştim.
Ortaokulu burda bitirdiğim zaman bu ova
da hiç bir şey bulunmuyordu, aradan yıllar
geçti burada birşeyler ortaya çıkmaya baş-
ladı. İnşallah bir gün sonra açılışa geçe-
ceğimiz Çimento Fabrikası, biraz sonra te-
melini atacağımız başka bir sanayi kurulu-
şu Et Balık Kombinası ve bunlar bir dizi
halinde bu bölgeye Sanayi ve yüksek yaşa-
ma seviyesini getirecekler. Yurdumuz için,
memleketimiz için sanayileşmenin önemi-
ne inananlardanım ve bu yolda uzun yıl-
lardır çalışanlardan olarak inanıyorum ki,
uzun yıllar çok şeye hasret kalmış bu böl-
genin sadece butesislerle yetinmesi kabil
değildir. Bir gün inanıyorum ki Fıratın
suları bu ovayı sonuna kadar sulayacak,
inanıyorum ki bu ovada milyonlar çok
yüksek bir hayat seviyesinde inşallah ya-

şayacaklar, biz burada mütevazı bir baş-
langıçla başlattığımız sanayileşme hamle-
sinin inşallah yarınlarında hep birlikte
görmeye muktedir olacağız. Temelini at-
mak durumunda olduğumuz Et Kombinası
bu bölgenin hayvancılığının gelişmesinde
temel bir alt yapı tesisidir ve inşallah bu
bölgede güçlü bir hayvancılığın ve onun
alt yapısı olan hayvan yemi ziraatının ge-
lişmesine imkân verecektir.

Kombinanın bulunduğu yer itibariyle-
de inanıyorum ki, yurdumuzdan bilhassa
Arap memleketlerine yapılmakta olan et
ihracatında bu kombinanın çok büyük kat-
kısı olacaktır.

Muhterem misafirler ve Mardinli kar-
deşlerim 1975 tarım yılı gerek hayvancılık
ve gerekse ziraat bakımından Allaha şü-
kürler olsun çok bereketli bir yıl olmuştur,
bunu huzurunuzda şu mütevazı vesileyle ifade etmekten büyük saadet duyuyorum. Geçen sene büyük bir kuraklık geçirmiş olan Türkiyemiz hepimizinde hatırlayacağı gibi en önemli olan gıdası hububatı dahi dışardan ithal etmek zorunda

kalmıştı. Yalnız geçen sene ülkemizin buğday ithalatı için ödediği para dışarıya beş milyar liraya ulaşmıştır. Beş milyar liranın manası şudur. Şu anda temelini atacağımız elli tane kombina demektir. Allaha şükürler olsun ki bu sene bereketli yağışlar nedeniyle yurdumuzda rekor bir hububat idrak edilmiştir. Şu ana kadar Toprak Mahsulleri Ofisimizin aldığı miktar geçen senenin iki buçuk misline ulaşmıştır, ümit ediyoruz ki bu sene geçen senenin üç misline ulaşan muazzam hububatı Türkiye'de almış olacağız ve inşallah bir ithal lüzumu kalmıyacaktır.

Hayvan ürünlerimizde de bu sene çok bereketli bir senedir, bir kaç gün evvel Do-Anadoluda yaptığım gezide bütün yaylalarımızda ve meralarımızda fevkalade güzel bir ot bulunduğunu ve orda bütün hayvan yetiştiricilerinin bu seneye altın yılı olarak vasıflandırdıklarını da bizzat tesbit ettik. Hükümetimiz Mardin gibi gelişmeye heyecanlı ve gelişmeye muhtaç bölgelere özel bir ehemmiyet vermektedir. Hükümet programımızda ifade edildiği gibi,

memleketimizin diğerleri kadar gelişememiş bölgelerine Hükümetimiz her türlü yardımı ve kalkınma hamlesini uzatmaya karardır. Bu bölgeleğin kalkınması için mevcut planlarımızdaki hedeflerinde yeterli bulmuyoruz, inanıyoruz ki mevcut kalkınma planlarından çok daha iyilerini yapmayı ve hatta icap ederse, kalkınma planlarını Mardin gibi Güney doğu ve Doğu Anadolu'nun diğer illeri için değiştirmeye ve orada daha hızlı bir kalkınma hamlesini gerçekleştirecek tedbirleri almayada Hükümetimiz karardır. Ümit ediyorum ki bu sene ve gelecek sene bizim hükümetimizin bu istikâmetteki gayretlerinin çok güzel neticelerini inşallah her yerde idrak edeceğiz. Bu sözlerimle konuşmama sonverirken Cenabı Hak'tan şu kurulacak tesisin en kısa zamanda hizmete girmesini, bu tesisin yapılmasında hizmet alan Mühendislerin, teknisyenlerin, işçilerin ve bu tesisi yapmak yükümlülüğünü alan müteahhidin her bakımdan başarılı ve hayırlı bir hizmete medar olmasını Cenabı Hak'tan niyaz eder hepinize sevgilerimi ve hürmetlerimi sunarım.

MARDİN ET KOMBİNASI

HAKKINDA GENEL BİLGİ

Kuruluş yeri : Mardin - Kızıltepe yolu üzerinde

Tesisin sahası : 302000 m²
İnşaat alanı : 2000 m² (Yollar hariç)
İşe başlama tarihi : 1975

Kombinanın endüstriyel yapıları : Kesim salonu
Soğuk depolar
Rendering dairesi
Makina dairesi
Su deposu ve Hidrofor binası
Ambar binası
Atelye
Garaj ve tamirhane
Padoklar

Sosyal binalar : İdare binası
Lojmanlar
İşçi lokali

Normal kesim kapasitesi : 1800 Küçük baş 120 Büyük baş
36 Ton 15 Ton/gün

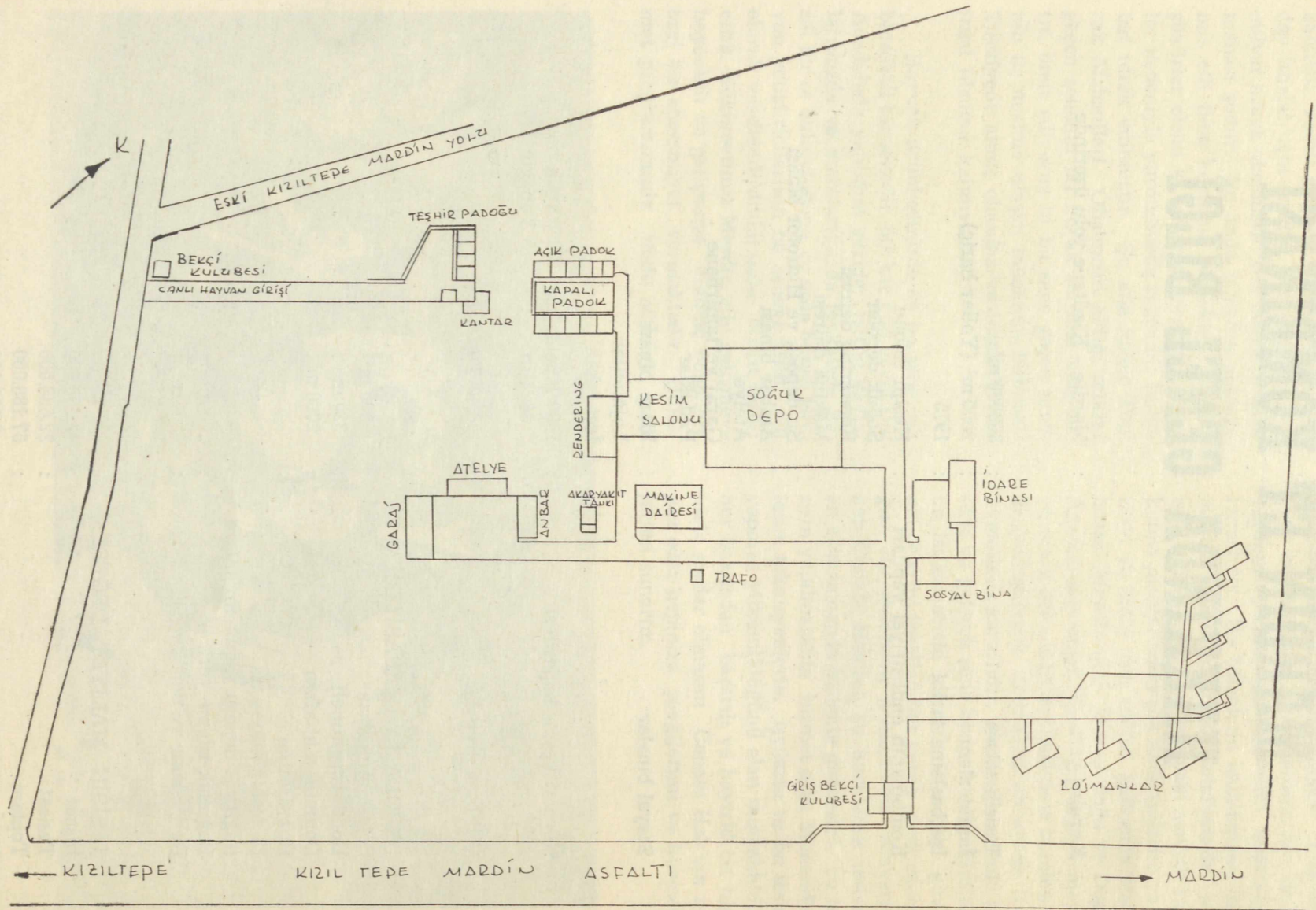
Yıllık et üretimi : 12.240 Ton/yıl

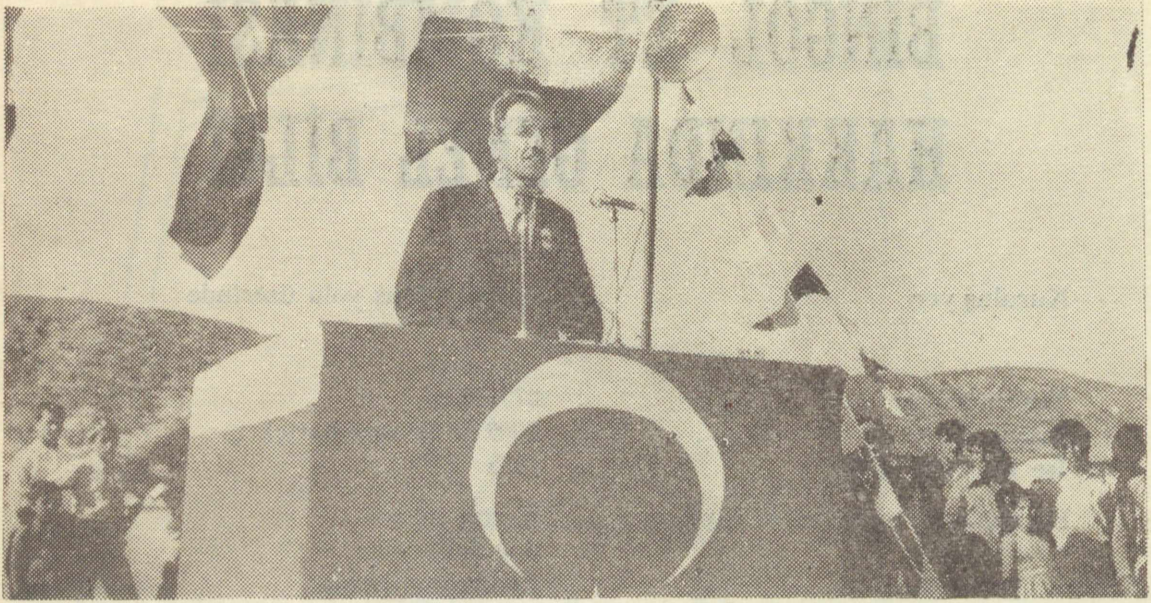
DEPOLAMA KAPASİTESİ :

Soğuk muhafaza : 600 m²
Dondurma tuneli : 320 m²
Donmuş muhafaza : 2000 m²
Buz üretimi : —
Et teşhir salonu : —
Bağırsak deposu soğuk muhafaza : 80 m²
Bağırsak işleme yeri : 200 m²
Deri işleme ve deri deposu : 500 m²

TESİSİN MALİYET DEĞERİ :

İnşaat : 44.500.000
Tesisat : 22.688.000
Toplam : 67.188.000
Montaj işleri : 2.000.000

ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRÜ SAYIN TURAN MUTLU'NUN KONUŞMASI

**Sayın Bakanım Kıymetli Parleментарler
Aziz Misafirler Muhterem Bingöllüler;**

Biraz sonra temelini atmak bahtiyarlığına erişeceğimiz Bingöl Et Kombinası gerek Bingöllülere gerekse memleketimize Ekonomik yönden büyük faydalar sağlayacaktır.

Malumları olduğu üzere Bingölde Hayvancılık çok ileridir. Hükümetimiz bu imkanlardan faydalanarak et üretiminin artırılması ve teşvik edilmesi için hayvancılığın islahı ve geliştirilmesi sorunları ciddi olarak ele almış diğer taraftan gerekli Endüstriyel tesislerin kurulmasına hız vermiştir.

Bu gün için Et ve Balık Kurumunun İşletmeye açılmış 11 adet ve inşaa halinde keza 11 adet et Kombinası bulunmaktadır. Bu yıl içinde de 10 adet Et Kombinasının daha temeli atılacaktır. Bingöl Et Kombinasıda bunlardan biridir. Önümüzdeki yıllarda bunlara daha birçok kombinaların ilavesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Maliyeti tahminen 90 Milyon lirayı bulacak olan bu tesisin 1978 yılında İşletmeye açılması planlanmıştır.

Bingöl Hayvancılığını müessir bir şekilde destekliyecek olan bu tesiste günde 80 Baş sığır manda, 1400 baş koyun keçi kesimi yapılacaktır. Yılda Takriben 10

bin ton et üretilecek, 1800 Metrekare soğunma ve donmuş muhafaza yeri bulunacak, kasaplık hayvanın nefesten başka her şeyi değerlendirilecektir.

Ayrıca 410 ton et kemik unu, 500 ton civarında muhtelif sanayi yağları 150 Ton kan unu elde edilecek, Bağırsak ve deriler modern şekilde İşlenecek İlaç sanayiinde kullanılan gudde ve safra üretilecektir.

Kurulacak bu tesiste 400 kadar hemşehrimiz memur ve işçi olarak iş bulacaktır.

Kombina işletmeye açıldığında yılda 22 bin civarında sığır manda, 380 Bin civarında koyun keçi gibi kasaplık hayvan mübayaa edilecek ve üreticiye Tayriben 300 Milyon lira ödenecektir.

Bunlardan başka Kombinada Et parçalaması yapılacak standarı paketler içinde satışa sağlıklı ve kaliteli et verilecektir. İmkanlar dahilinde Halkımızın temel besin maddeleri olarak ürettiği peynir yağ ve diğer hayvani mahsuller muhafaza edecek soğuk depo hizmetleri ile buz ihtiyacı da karşılanacaktır.

Muhterem misafirlerimiz ve sevgili Bingöllüler az sonra temelini atacağımız bu kombinanın Bingöle ve memleketimize hayırlı olmasını diler hepinizi saygı ile selamlarım.

BİNGÖL ET KOMBİNASI

HAKKINDA GENEL BİLGİ

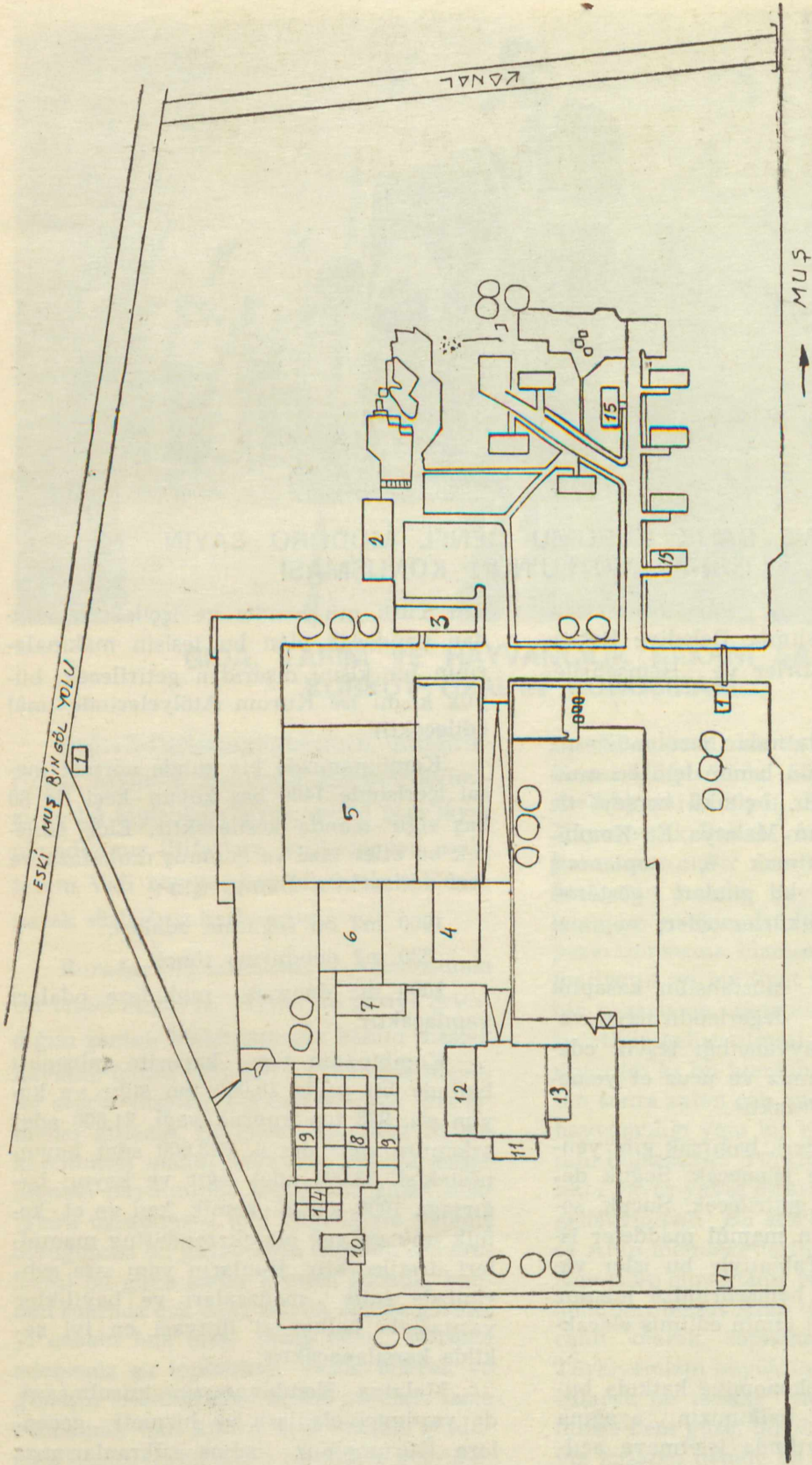
Kuruluş yeri	: Bingöl - Muş yolu üzerinde
Tesisin sahası	: 275130 m ²
İnşaat alanı	: 2000 m ² (Yollar hariç)
İşe başlama tarihi	: 1975
Kombinanın endüstriyel yapıları	: Kesim salonu Soğuk depolar Rendering dairesi Makina dairesi Su deposu ve Hidrofor binası Ambar binası Atelye Garaj ve tamirhane Padoklar
Sosyal binalar	: İdare binası Lojmanlar İşçi lokali
Normal kesim kapasitesi	: 1400 Küçük baş 80 Büyük baş/gün 28 Ton 8 Ton/gün
Yıllık et üretimi	: 9720 Ton/yıl

DEPOLAMA KAPASİTESİ:

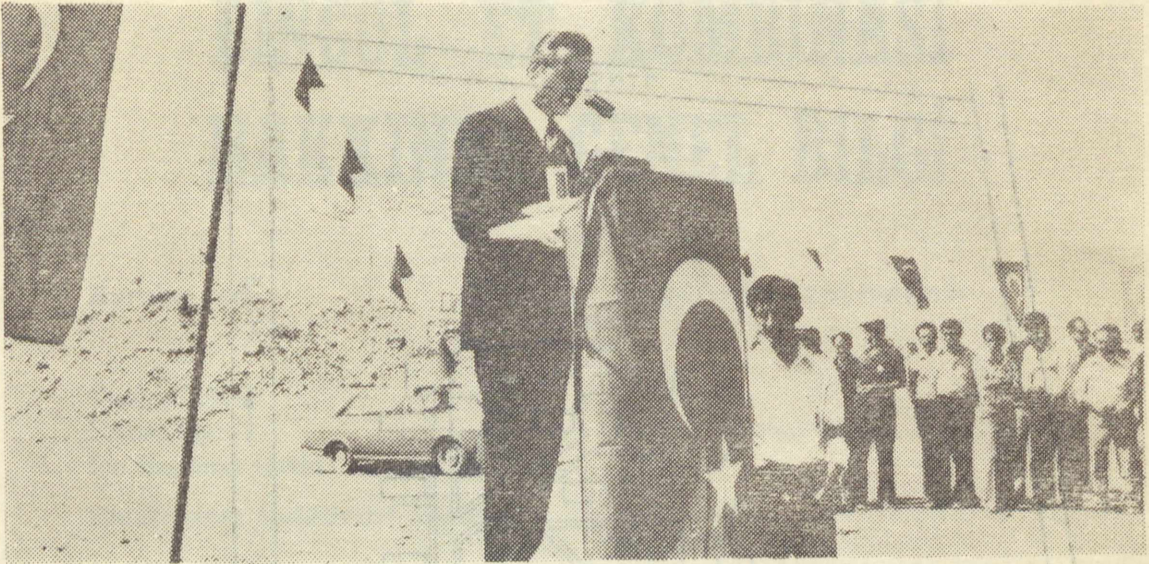
Soğuk muhafaza	: 800 m ²
Dondurma tuneli	: 400 m ²
Donmuş muhafaza	: 1000 m ²
Buz üretimi	: —
Et teşhir salonu	: —
Bağırsak deposu soğuk muhafaza	: 100 m ²
Bağırsak deposu donmuş muhafaza	: 80 m ²
Deri işleme ve deri deposu	: 500 m ²

TESİSİN MALİYET DEĞERİ:

İnşaat	: 44.500.000
Tesisat	: 22.688.000
Toplam	: 67.188.000
Montaj işleri	: 2.000.000

1. Bekçi kulübesi	10. Kontor binası
2. Sosyal tesisler	11. Ambar binası
3. İdare binası	12. Garaj binası
4. Mülki daire	13. Otelye binası
5. Soğuk depo	14. Teshir padokları
6. Kesim salonu	15. Lojman binası
7. Rending	
8. Kapalı padok	
9. Açık padok	

ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRÜ SAYIN TURAN MUTLU'NUN KONUŞMASI

Sayın Bakanımız, Parlamenterlerimiz, Muhterem Valimiz, Belediye Başkanımız, Aziz Misafirler ve Hemşehrilerim :

İnsanların hayatında bazı müstesna günler vardır. Bugün benim için en mutlu günlerden biridir, çünkü herşeyi ile lüzumuna inandığım Malatya Et Kombinası'nın temelini atmak için toplanmış bulunuyoruz. Bana bu günleri gösteren Allah'a sonsuz şükürler eder; hepinizi saygı ile selâmlarım.

Et Kombinası, müstahsilin kasaplık hayvanını yerinde değerlendirmeye vesile olacağı gibi hayvancılığı teşvik edecek. Halkımızın temiz ve ucuz et yemesine yardımcı olacaktır.

Etin yanı sıra deri, bağırsak gibi yenmiyen maddeler de işlenecek. Soğuk depoculuk hizmetleri getirilecek. Sucuk, sos, salam gibi etden mamûl maddeler istihsal edilecektir. Tabiatıyla bu işler yapılırken 400 kadar hemşehrimize memur ve işçi olarak iş yeri temin edilmiş olacaktır.

Gayemiz milli ekonomiye katkıda bulunmak ve hizmeti halkımızın ayağına götürmektir. 1978 yılında işletmeye açılması kararlaştırılan Malatya Et Kombinası proje bedeli 90 milyon TL. civarında olacaktır. Tüm inşaat ve makina tesisi

satı Türk mü hendis ve işçileri tarafından yapılacak olan bu tesisin makinalarının bir kısmı dışarıdan getirilecek, büyük kısmı ise Kurum Atölyelerinde imâl edilecektir.

Kombinamızda bir günde normal mesai içerisinde 1400 baş koyun-keçi ile 80 baş sığır-manda kesilecektir. Elde edilecek bu etler taze ve donmuş muhafaza ve sarf edilecektir. Bunun için :

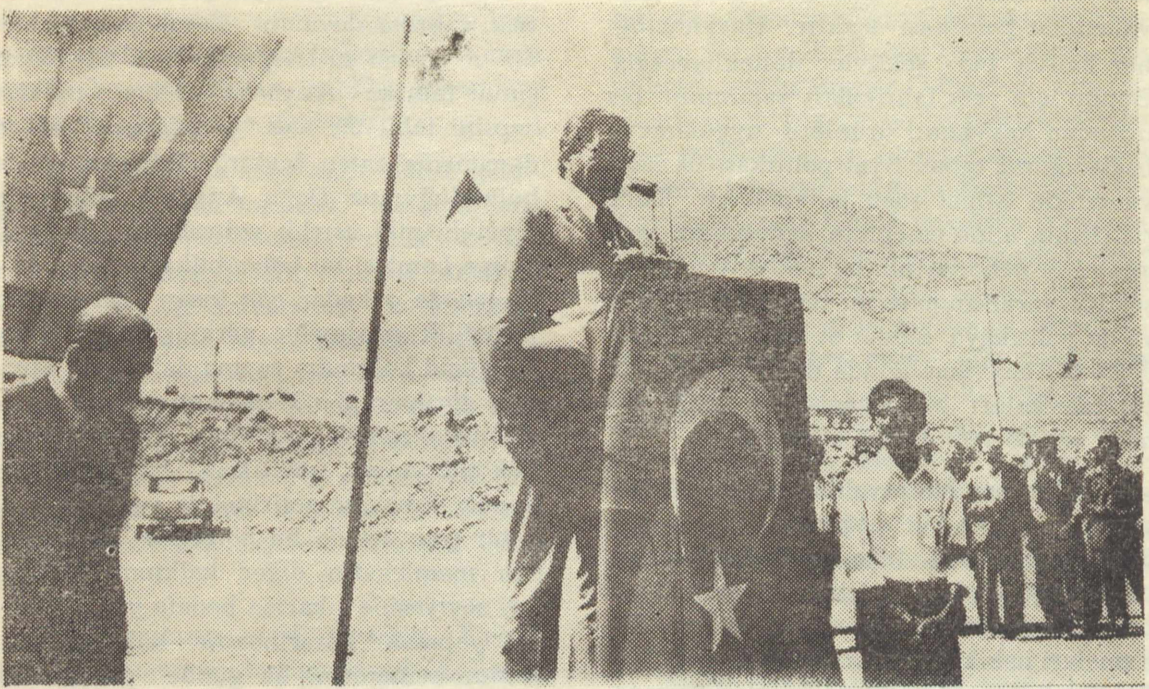
1000 m2 ön soğutma odaları,

320 m2 dondurma tüneli,

2000 m2 donmuş muhafaza odaları yapılacaktır.

Kombinanın tam kapasite çalışması halinde bir yılda 10.000 ton sığır ve koyun eti, 938 ton kuyruk yağı, 21.600 adet salamura sığır derisi, 378.000 adet koyun pöstekisi, 59.000 adet sığır ve koyun bağırsağı, 1000 ton et-kemik, kan ve et-kemik unu ve yağ olarak rendering mamûlleri üretilcektir. Bunların yanı sıra şehirimizde satış mağazaları ve bayilikler vasıtasıyla halkın et ihtiyacı en iyi şekilde karşılanacaktır.

Malatya Kombinasının kurulmasında yardımcı olanlara ve hizmeti geçenerlere Kurumumuz adına şükranlarımızı arzeder, tesisin hayırlı ve uğurlu olmasını diler, hepinizi tekrar saygı ile selâmlarım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI SAYIN KORKUT ÖZAL'IN KONUŞMASI

Değerli Parlamenterlerimizi, misafirlerimizi, kıymetli Malatyalı hemşehrilerimizi ve bu toplantıda biraz evvel bize lââyık olmadığımız iltifatları esirgemeyen muhterem Vali beyefendiyi hürmetle selâmlayarak sözlerime başlıyorum.

Burada 1975 senesinin 2 Ağustosunda bir temel atıyoruz. Gözlerimi geriye çevirdiğim zaman Malatyamızda benim meslek hayatım içinde 1951 den bu yana çok temeller atıldı, inşallah bundan sonrada çok temeller atılacak. Şu güzel memleketimizin kalkınması maddi hayatının olduğu kadar manevi hayatının da seçtiğimiz güzel noktalara varabilmesi için elbirliğiyle yapmış olduğumuz bu gayretlerin inşallah semerelerini bu güne kadar kısmen gördük, bundan sonrada çok daha büyük ölçüde görmeyi cenabı hak bize nasip eder. Müsade ederseniz şu toplantıyı vesile bilerek ve güneşin sıcaklığından açıkta olanları fazla tutmamak için kısaca bazı önemli gördüğüm hususları bu vesile ile sizlere arz etmeyi bir vazife biliyorum.

Kurulacak olan tesis bir Et Kombinası, Genel Müüdrümüz Sayın Mutlu, bunun özelliklerini açıkladı, Ben Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanı olarak meseleye şöyle bakıyorum. Bir memlekette iktisadi bir faaliyetin mesela hayvancılığın gelişmesi istenirse en önemli tesislerden biri bunun pazarlanmasına hizmet edecek bu iktisadi faaliyetin iyi bir fiyat politikası ve sağlam bir pazarlama sistemine kavuşturulması suretiyle geliştirilmesi önem taşıyor. İnaniyorum ki bu kombina burada kurulduktan sonra zaten çok güçlü olan Malatyanın hayvancılığı yeni bir hamle yapma imkânını bulacaktır. Türkiye bu gün hayvancılıkta yavaş yavaş dışarıya bir ihraç imkânı geliştirmiştir. Bu ara bize devamlı bilhassa Arap memleketlerinden hayvan ürünlerine talep olmaktadır ve hatta gelip burdan kendileri bizzat Arap tüccarları hayvanları canlı olarak toplamaktadırlar. İnşallah Türkiyemizin büyük toprak potansiyeli kurulacak bu tesisler sayesinde memleketimizde hem güzel bir ihracat imkânı ve döviz kazancı hemde on binlerce çiftçimize daha yüksek bir yaşama seviyesi temini

mümkün olacaktır. Hükümetimizin hayvancılıkta politikası açıktır. Hayvancılığı her haliyle her şekliyle destekliyeceğiz. Bunun için yem fabrikaları yapımının bir ucundan hayvansal ürünlere uygulamaya başladığımız taban fiyat politikası ile hayvancılıkla iştigal eden milyonlarca Türk çiftçisinin eline emeğinin karşılığının geçmesini ve kendilerinin bu faaliyetten en iyi şekilde yararlanmalarını temin yolundayız ve bu politikaya sadece et hayvancılığında değil süt hayvancılığında da kurduğumuz süt fabrikaları ile ve yapağı ve tiftiğe yönelik tesisleriyle devam edeceğiz.

Muhterem Malatyalılar bugün Malatya'mız çok hızlı bir değişimin içindedir. Benim Malatyada hizmete başladığımdan bu yana geçen 24 sene içinde şöyle hızlı bir film gibi gözümünden geçirdiğim zaman, değişimleri hakikaten inkâr edilemeyecek kadar hamleler yapılmıştır. Bundan 24 sene evvel biz buralara geldiğimiz zaman bir genç mühendis olarak köylere gitmişizdir. Köylere hizmet yapmak istemiştiz ve o zaman bize bu hizmete imkân olmadığı bu hizmetin olamayacağı yolunda halkımızda bir nevi bir ümitsizlik her yerde ifade edilmişti. Bunları gayet iyi yatırıyorum. Hizmet vazetmeye gittiğimiz köylerin çoğunda bizler «sizin gibi çok efendiler geldi, böyle güzel konuştular fakat hiç birşey de yapılmadı. Bizim sizden sağlığınıza istemekten başka bir dileğimiz yoktur.» diye söyleyenlerin bundan 25 sene evvel sözleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor. Fakat memleketimizde bu gün bir inkilâp olmuştur. İlk inkilâp budur. Devletin sadece vergi alan, sadece askere alan bir devlet olmadığı gösterilmiştir. Devlet hizmet eden, alt yapı getiren kalkınmayı teşvik eden bir devlet olarak ortaya çıkmış, şöyle Malatya'ya bir baktığımız zaman bir takım tesislerle bu devletin halkına ve halkın gelişmesine eğilen bir devlet olma sıfatı git-tikçe önem kazanmıştır ve bunun bir neticesi olarak, değerli Malatyalılar halkımızda artık devletten her şey ister hale gelmiştir. Son 10 gündür memleketin Doğu bölgesini gezdim. Her gittiğim yerde

benden yol, her gittiğim yerde su ve elektrik, fabrika devamlı olarak istenmektedir ve sizden su isteyenler yol isteyenler şimdi fabrika istiyorlar ve ben bunların hepsini tabii bir hak görüyorum. Bizim davamızda zaten budur. Bilhassa içinde bulunduğumuz Doğu Anadolu bölgesinin diyebilirimki asırlık ızdırabıdır. Bu kalkınma hamlesi bu bölge bilhassa son 50 - 60 senede o kadar çok insan hareketleri jeopolitik gelişmeler görmüştür ki, şöyle bir güçlü kalkınma rayına daha yeni oturmuş görüyorum. Memleketimizi ve şimdi memleketimizin politikası biliyorsunuz hükümetimizin politikası bu bölgelere büyük imkânlar getirmektir ve bunu belli bir şuur içinde bu bölgenin kalkınmasını memleketin diğer kalkınmış bölgeleri seviyesine çıkarma hedefe yönelik olarak yapmak kararındadır hükümetimiz. Bunun semeresini bu günde görüyorum yarında inşallah göreceğiz. Hedef şudur Malatya'yla İstanbul'un sanayi kalkınması aynı seviyeyi buluncaya kadar hükümetin yardım eli destekleyici eli hiç şüpheniz olmasın Malatya gibi diğer Doğu Anadolu memleketlerinin de mesela Erzurum, Diyarbakır, Elâzığ ülkesi cümlesi daha çok imkân daha çok kaynak aktarmaya devam edecektir. Memleketin her yerindeki imkânları ve yaşama şartlarını bir birine eşit dengeli hale getirmektir. Görüyoruz ki bunu yaptığımız zaman Malatyanın insanı iş bulmak için İstanbul'a, İzmir'e, Ankara'ya gitmeyecek. Malatyanın insanına çok daha güzel iş imkânı bulacak fabrikalar insanımızın ayağına bunun gibi çok tesislerle getirilecektir.

Kısa bir gelecekte inanıyorum ki Malatyanın bugün beklediği bazı hizmetler olacaktır. Hepimizin bildiği Malatya'mızın çöp barajı diye koyduğu ve Malatya bölgesinin su ve bir ölçüde enerji ihtiyacını, bilhassa su ihtiyacına cevap verecek Abdülvahap tarafındaki bir barajı etüdleri son safhaya gelmiştir. Bu sene fizibilite raporu programa alınmıştır. İnanıyorum ki inşallah önümüzdeki sene bunun inşasına geçilmesi mümkün olabilecektir ve bu

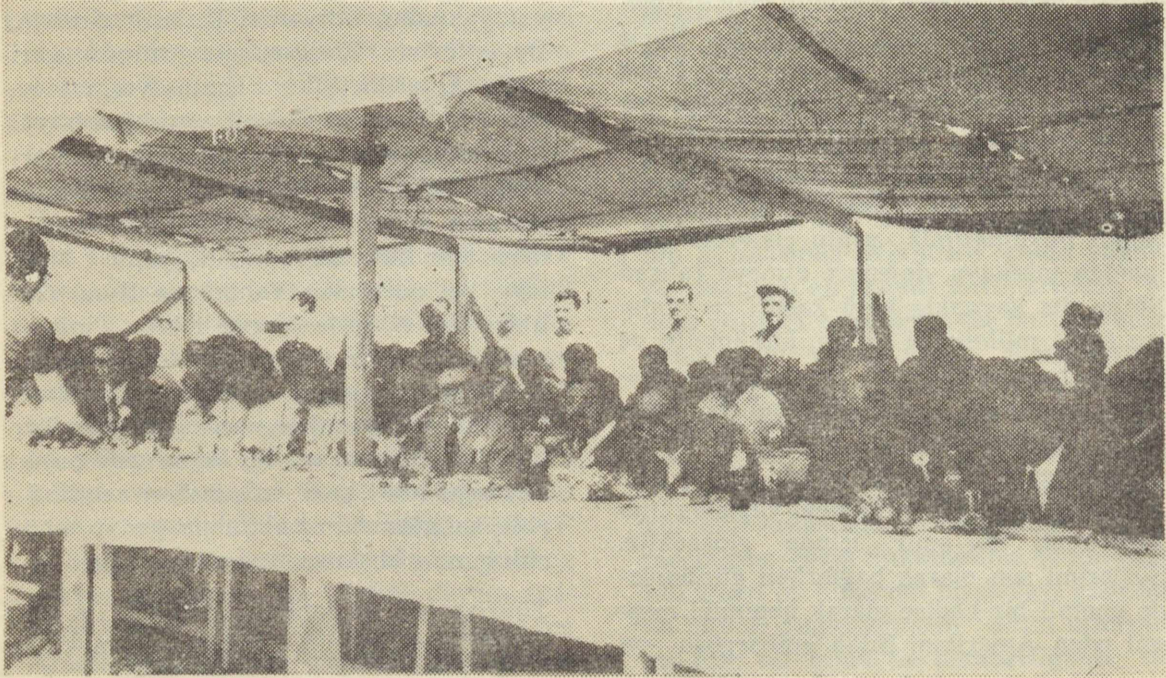
baraj Malatyanın uzun yıllardır problem olmuş su ihtiyacını sulama, sanayi su ihtiyacını artık temelinden halledilir bir tesis olarak bu memleketin inşallah seksenlere varmadan hizmetine girecektir.

Bir üniversite meselemiz vardı geldigimden beri bana sordular, Malatyalılarımızın gayreti, parlamenterlerimizin el birliği ile çalışmasıyla biliyorsunuz Malatyanın çok zor bir üniversiteyi kazanmıştır. Bu Üniversitenin bugün Rektörü tayi edilmiştir. Kadro kanunu meclise arz edilmek üzeredir. İnşallah bu üniversitemizde Malatyamızın irfanına, ilmine ve burada büyük bir kültür merkezinin gelişmesine hizmet edecek şekilde önümüzdeki seneden itibaren tedrisata başlama imkanını bulacaktır.

Malatyamızın enerji meselesi Keban barajının sisteme bağlanmasıyla halledilmizdir. Enerji herşeyin temelidir ve inanıyorum ki Malatyanın enerji meselesinin halledilmesiyle burada çok yönlü bir sanayi kalkınmasının ana unsuru sağlanmıştır. Enerji temin edildiği takdirde sulamasıda, içme suyuda, iş imkânları, sanayisi hepsi daha kolaylıkla gelme imkânları bulacaklardır.

Malatya Sanayiine temel yapılarından biri olan Organize Sanayi bölgesinin çalışmaları Devlet Planlama Teşkilatında son safhaya vardırılmıştır. İnşallah kısa zamanda bu büyük sanayi bölgesinin kuruluşuna geçilecektir ve tahayyül ettiğimiz Malatyanın tahayyül ettiği ve Kalkınma Plânlarında yer alan büyük tesislerin bir kısmının bu bölgede kurulması inşallah yakın bir gelecekte gerçekleşme imkânı bulacaktır. En nihayet yol ve munakale meselesinde de Malatya her geçen gün daha güzel bir altyapıya yol yapısına kavuşmaktadır. Bana bu seyahatimde ifade edilen hava yollarının süratle işletmeye açılması işiy-le burada muttali olduğum bir mesele olarak yakından ilgileneceğim, inşallah uçak seferleri kısa zamanda Malatyaya normal olarak başlatılmasına da gayret edeceğim.

Muhterem Malatyalılar bütün bu hizmetler görülür bundan daha iyiside bu Malatyaya gelir. Malatyaya gediği gibi doğunun geri kalmış pek çok bölgesine devletin yardımı teşviki alt yapı götürmesiyle büyük kalkınma hamlesi getirilir. Burada şu hususu müsaade ederseniz bir daha altını çizerek ifade edeyim. Tek başı-

nı maddi kalkınma, Tek başını zengin olma bugün çok yerde gördüğümüz gibi büyük bir mana ifade etmediği gibi, hatta manevi yapısı zayıf olduğu takdirde bir milletin maddi kalkınması aleyhinde tecelli edebilmekte ve manevi yapısı kuvvetli olmayan bir millet zenginleştiği zaman yıkıntıya doğru süratle gidebilmektedir. Bunun örneklerini tarihtede görmüşüzdür. Bu gün dünyanın çok memleketinde manevi hayatını manevi yapısını kaybetmiş memleketlerin süratle yıkılmaya gittiklerini görmekte bir daha ibret nazarlarınıza seyrediyorum. Bu bakımdan şu güzel memleketimizin bin senelik ecadımızın bize miras bıraktığı bu vatani gerçek manada kalkınmasını sadece maddi yapılarda, konbinalarda görmüyoruz bunların hepsi insana hizmet edecektir. Bunların hepsi insanlarla kaimdir. Hangi insanlarla kaimdir, kalbinde memleket sevgisi, hemcinsine ve memleketi içi her şeyi feda edebilecek bir aşk taşıyan bir ahlak seviyesine ulaşmış insanlarla bu eserler kıymet kazanır. Ancak öyle insanlar olduğu zaman bu eserler gerçek gayesine hizmet edecek duruma girer. Bu bakımdan biz hükümetimiz olarak, hükümetimizin Millet Meclisine sunduğu Program olarak milletimizin manevi kalkınmasına, manevi değerlerimizi korunup geliştirilmesine çok büyük önem vermişizdir. Böyle bir ekonomi tesisinin temelini attığımız zamanda buna tekrar işaret etmeyi bir vazife biliyorum. Bu milletin büyük millet olmasını temin eden manevi değerlerine, ahlakına, güzel sosyal yapısına inşallah hükümetimiz sahip çıkacak, onu içinden yıkmaya, dejenere etmeye çalışan bütün dış kaynakla kötü kasıtlı ceryanların hepsi milletin el birliği, hükümetin ve devlet mekanizmasının başında bulunanların uyanıklığı sayesinde inşallah hezime uğratılacaktır. Bu günleri el birliği ile göreceğiz. Bu millet tekrar büyük millet olmanın maddi ve manevi yapısına inanıyorumki bu şuur içinde gidecektir. Sözlerimi son olarak bağlarken günümüzde önemli bir hadise olarak hepimizi meşgul eden Amerikan Silah ambargosu ve

hükümetimizin buna karşı olan tutumunda bir kaç cümle ile değinmek mecburiyetini hissediyorum.

Muhterem Malatyalı hemşerilerim. Kıbrıs çıkarmasına karar veren hükümetin bir üyesi olarak, Kıbrıs çıkarmasında sonra ortaya çıkan siyasi hadiseleri yakından takip etme imkânına sahip bir kimse olarak hepinize burada şunu ifade etmek isterim ki, Kıbrıs hadisesi ve onu takip eden günlerde çeşitli dünya hadiseleri ve bilhassa batı aleminin bu meseledeki tutumu hepimizi çok derinden düşündürmesi gereken ve bir yerde Türk Milletinin istikbali, Türk Milletinin daha güzel günlere gitmesi için ne yapmamız gerektiğini bize açıkça ortaya koyan bir vesile olmuştur. Bugün Kıbrıs çok haklı bir davanın oradaki 120 bin Türk soydaşımızın hayat haklarının korunması için kendi kanuni yetkilerini anlaşmalardan doğan yetkilerini kullanan Türkiyenin oraya asker çıkarmasından sonra özellikle Birleşik Amerika Devletlerinde ve Birleşik Amerika Devleti Kongresinde memleketimize hasmane, memlekeimizin vurucu gücünü en önemli varlığından biri olan Silâhlı Kuvvelerini vurucu gücünü bir nevi körletmeye yönelik olan davranışı bütün milletimizin çok dikkatli değerlendirdiğini gayet yakından biliyoruz. Birleşik Amerika Devletlerinin Kongresinin tutumu gerisinde Amerika Efkârı Umumiyesinde hakim olan Rum ve Yahudi azınlığın büyük rolü olduğunu bütün Malatyalı hemşerilerimin bildiğine inanıyorum. Bu azınlıklar orta doğudaki menfaatlerinin korunması için kuvvetli bir Türkiyenin olmaması peşindedirler. Yahudi ve Rum azınlıkları bu bölgede kuvvetli bir Türkiyenin kendi uzun vadeli gayelerine ne kadar karşı çıkacağını çok iyi hesaplamaktadırlar ve bu ambargonun gerisinde Türkiyenin bilhassa son bir iki senede ortaya koyduğu milli şuur ve şahsiyet sahibi bir politika gütmeyen onlara ne kadar tehdit olduğunun korkusu da yatmaktadır.

Türkiye son 50 senelik tarihinde ilk defa olarak başkalarının kendisini sürmek is-

tediği yere gitmemiştir. Kıbrısta bir oyalamaya müsaade etmemiştir. Kıbrıstaki haklarımızın göz göre göre kaybolmasına müsaade etmeyip orada darbesini vurmuş ve şunu ilân etmiştir, Dünyaya Türkiye. Ben artık şahsiyet sahibi bir politika takip etmeye kararlıyım. Benim milli menfaatlerim her türlü menfaatin üstündedir diye ilân etmiştir Türkiye.

Bu ilânlardırki bütün duyayı başka şir şekilde düşünmeye sevketmiştir. Amerika ambargosunun gerisindeki temel felsefe budur. Kıbrısta bizi razı olmamız mümkün olmayan bir yere zorlamaktadırlar bu davranışlarıyla, kazandığımız bütün hususlarda bir ölçüde vaz geçilmemiz istenilmektedir. Fakat şunu burda ifade ettik hükümetimizin yetkili ağızları durmada ifade etmiştir. Türk şehitlerinin kanıyla çizilmiş bir çizginin alınmış bir toprağın bu hükümetin veya herhangi bir hükümetin tavizle verilecek bir yerin olmadığını dünyaya ilân etmiştir.

Biz haklı olduğumuz davamızda, tavizle değil karşılıklı anlaşmayla ve bizim haklarımızın oradaki Türk soydaşlarımızın haklarının en ufak noktasına kadar korunduğu bir sistem getirilmedikçe hiç bir şeye razı olmadığımızı ilân etmişizdir ve bu politikamıza millettten aldığımız güç ve destekle devam etmekteyiz, nitekim son ambargo kararının kaldırılması müzakerelelerinde ve Amerikan Senatosunda konuşanlar, parlamantosunda yani Temsilciler meclisinde aynen şunu ifade etmişlerdir. Biz bu ambargoyu Türkiyeden kaldırırız, şart 1 Türkiye işgal ettiği bazı yerleri terk etsin, Türkiye Rum mültecileri geri kabul etsin, Türkiye askerini belli bir şekilde geri çeksin. Ancak bu şartlarla ambargoyu kaldırırız şeklinde Amerikan temsilciler meclisi üyeleri konuşmuş, bu fikirlerini bir yerde kabul ettirmişlerdir. Türkiyenin bulara cevabı şudur. Ambargo kalkmadıkça Ambargo tehdidi devam ettiği müddetçe bizim sizinle konuşacak hiç bir şeyimiz yoktur demişizdir. Bu tehdide devam ettiğiniz sürece aramızdaki ikili anlaşmaları Amerikayla yeniden gözden geçirip ve

icap ederse yeni bir dünyayda düşünürüz demişizdir, nitekim bu davranışımız hükümetin kararlı bir şekilde Amerikan üslerine el koyması hepinizinde takip ettiği gibi Amerikan üst derece politikacılarını bir nevi alârm durumuna getirmiştir. Alel acele senatoda tekrar bir kanun teklifini görüşmüşler ve bu görüşmeler sırasında çoğunluk partisi senato grup başkanı *Mayk Menfils* aynen şunu demiştir. Eğer biz Türkiyeye ambargoyu devam ettirirsek, Türkiye Arap memleketleriyle münasebete girerek silah temin eder başka şekillerde kendine başka bir politika çizer ve Amerikanın İsrail politikasına karşı çıkıp onu zedeler şeklinde beyanlar yapmışlar. Amerika senatosunda. Bu bize neyi gösteriyor. Bütün Türk Milleti Fertleri olarak düşünelim. Demek ki dış politikamızda Hükümetimizin çok unsurlu dengeye gideceğiz. Bir kampın bir bölüğün arkasında gözü kapalı gitmiyeceğiz şeklinde tarif edilen Politikayla hedefimiz inşallah başarılı olacaktır. Nitekim her zaman ifade ediyoruz. Komşularımızla tarihi bağları uzun yıllar bir arada yaşamının bağlarıyla bağlı olduğumuz müslüman memleketlerle, bu gün çok yönlü ekonomik ve siyasi münasebetler kurmaktayız. Bu münasebetlerimiz bize de onlarada güç kazandırmaktadır. Bu politikamızın devamı bir yerde inanıyorumki bu gün Dünya Birleşmiş Milletler Teşkilatında ağırlığını bir ölçüde yitirmiş olan Türkiyemize çok daha büyük bir güç kazandırma yada hizmet edecektir. Bu bakımdan yaşadığımız günleri önemli günler olarak değerlendiriyorum. Böyle bir tesisin temelini atılmasında hepimizin içinde yaşadığı şu vatandan en önemli sorunlarından biri olan politika sorununda da bu açıklamayı yapmayı bir vazife bildim. Şimdi bize düşen nedir herkes kendine bir vazife düştüğünü bilmelidir. Burada bulunan herkes, bulunmayan herkes tek tek ve milli olarak politikayı gütmeye mecbur olan hükümetin arkasında ve desteğinde olmaya mecburuz. Sizin hükümetiniz 40 milyonun hükümeti bu hükümet bu davayı güderken en büyük desteklerinden birini arkasında milletin birliğinde ve beraberliğinde bul-

maktadır. Bu millet bir ve beraber olduğu müddetçe bu meselelerde hepinize müjderimki bizim aşamayacağımız engel varmayacağımız hedef inşallah olmayacaktır. Bu millet ne zaman zarara düşmüştür arasında bölündüğü zaman, bu milletin ne zaman bazı şeyleri kaybetmiştir, particilik ve bölünme millete zarar verecek noktalara kadar götürüldüğü zaman. Bu bakımdan tarihimizin şu önemli döneminde benim bütün vatandaşlarımdan ve kardeşlerimden dilediğim bu büyük milletin evlâtları olarak geçtiğimiz güzel günlerin ve önemli kararların arkasında birlik ve beraberlik içinde hareket etmemizin milletimizin yapabileceği en güzel hareket olduğunu ve ancak böyle bir davranışla, Türkiyemizin tekrar büyük Türkiye, memleketimizin tekrar büyük bir ülke, işçilerimizin yurt içinde iş buldukları, benim talebelerimin tahsil için dışarıya değil dışardakilerin buraya geldiği bir büyük Türkiye'yi kurmak mümkün olacaktır. Böyle bir Türkiye tarihinde vardı, inşallah böyle bir Türkiye istikbalde olacaktır biz bu Türkiyenin kurucuları olmanın büyük hazzını duyuyoruz. Bu eserlerin yüzlercesinin temelleri atılacak ama her zaman hatırlayalım bizim en büyük dostumuz gene kendimiziz. Biz

eğer bir yere gideceksek elbirliği ile gideceğiz, siyasi düşüncelerimiz, dünya görüşlerimiz ne kadarda farklı olsa aynı gemiye binmiş kader yolcularıyız. Bu geminin içinde ve unutmayın ki ben sizin için sizde benim için öldüğünüz müddetçe bu millet payidar olacaktır. Çünkü sizin için ölecek benim ve benim içinde ölecek sizlersiniz. Bu millet kendisi için çalıştığı ve yaşadığı müddetçe bu büyüklüğü ile her zaman inşallah çok güzel günlere gidecektir. Kurulacak tesisin bu güne kadar bu noktaya getirilmesinde çok emekler geçmiştir. Bu emekleri geçenleri şükranla yad ediyorum. Allah bunu bu noktaya getirenlerden razı olsun. Bundan sonrada bu tesisin çok emekleri var. Mühendisine burda çalışacak mühendis ve işçilerine gerçek başarılar diliyorum ve burda ifade ediyorum onların çalışmalarına bakan olarak, Et ve Balık Kurumu olarak her bakımdan yardımcı olacağız. Ve bu eserin en kısa zamanda tamamlanıp milletin hizmetine girmesi bizim gerçek gayemiz olacaktır bu niyetler ve dileklerle bu tesisin millete, memlekete, Malatyalılara hayırlı, uğurlu olmasını cenabı haktan diler, hepinizi hürmetle selamlarım.

HAYVANLARINIZ İÇİN EN KALİTELİ YEMLER ; YEM SANAYİİ TÜRK A.Ş. NİN

ANKARA
ERZURUM
KONYA
İSTANBUL

ADAPAZARI
SAMSUN
BURSA,

ÖZ FABRİKALARINDA VE

İZMİR
ESKİŞEHİR
MERSİN
BANDIRMA
BİGA

KAYSERİ
MANİSA
İSPARTA
SİVAS

İŞTİRAKLİ FABRİKALARINDADIR

MALATYA ET KOMBİNASI

HAKKINDA GENEL BİLGİ

Kuruluş yeri : Malatya Elâzığ yolu üzerinde, Malatya çıkışında

Tesisin sahası : 337200 m²
İnşaat alanı : 20.000 m² (Yollar hariç)
İşe başlama tarihi : 1975

Kombinanın endüstriyel yapıları : Kesim salonu
Soğuk depolar
Rendering dairesi
Makina dairesi
Su deposu ve Hidrofor binası
Ambar binası
Atelye
Garaj ve tamirhane
Padoklar

Sosyal binalar : İdare binası
Lojmanlar
İşçi lokali

Normal kesim kapasitesi : 1400 Küçük baş 80 Büyük baş/gün
28 Ton 8 Ton/gün

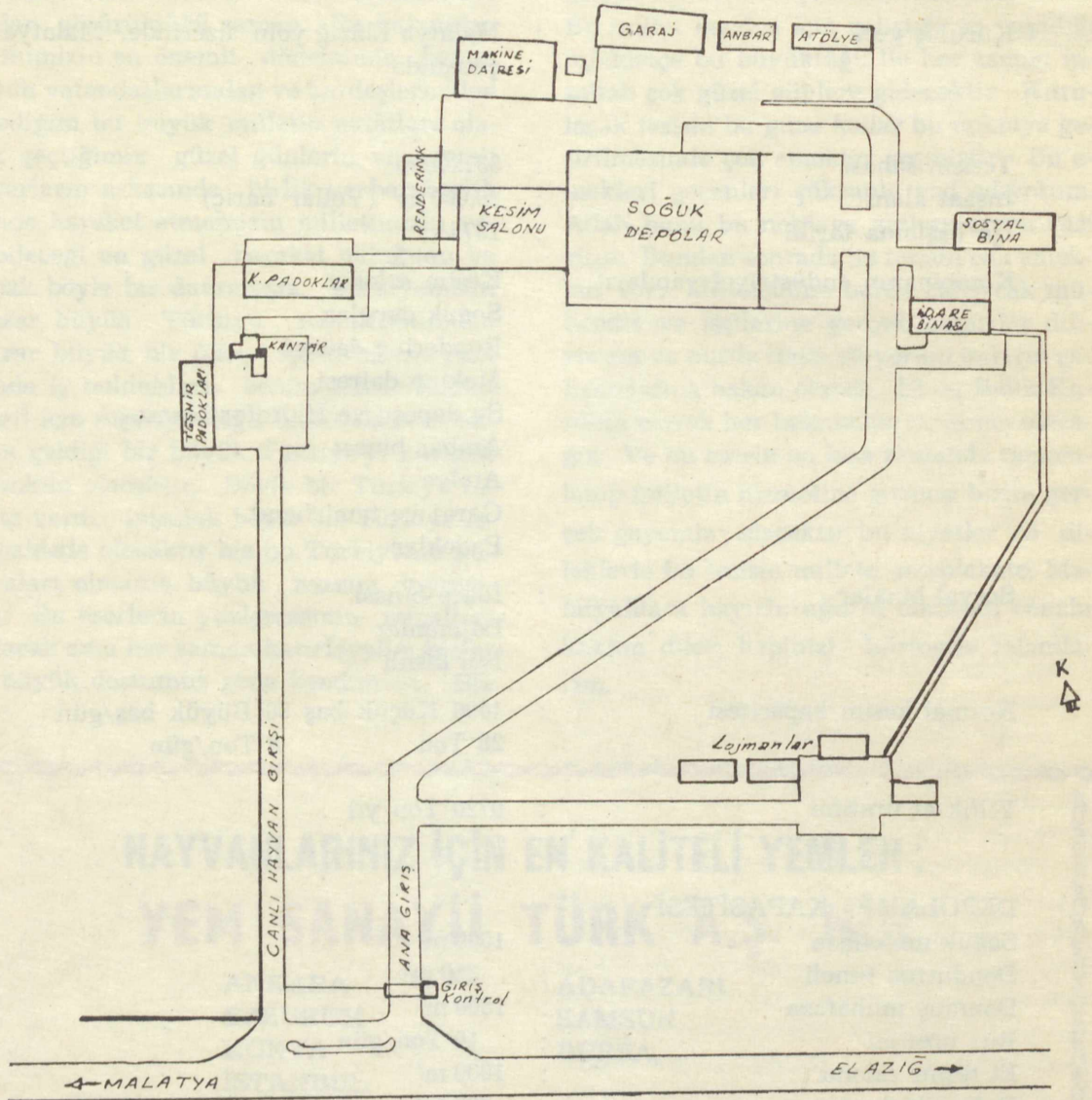
Yıllık et üretimi : 9720 Ton/yıl

DEPOLAMA KAPASİTESİ :

Soğuk muhafaza : 1000 m²
Dondurma tuneli : 320 m²
Donmuş muhafaza : 1600 m²
Buz üretimi : 10 Ton/gün
Et teşhir salonu : 1000 m²
Bağırsak deposu : 200 m²
Bağırsak deposu soğuk muhafaza : 80 m²
Deri işleme ve deri deposu : 500 m²

TESİSİN MALİYET DEĞERİ :

İnşaat : 41.000.000
Tesisat : 22.688.000
Toplam : 63.688.000
Montaj işleri : 2.000.000

MALATYA ET KOMBİNASI
VAZİYET PLÂNI

Dünya Hayvan ve Et İktisadiyatı Hayvan Mevcudu Kesimler - Et Üretimi

III

DIE FLEISCH WIRTSCHAFT
DEZEMBER 1974, SEITE 1932

Sadrettin ARISOY

Tercüme eden :

E.B.K. Gn. Md. Yardımcısı

*Dietier - Und Fleischwirtschaft Der Welt
Tier Bestände - Schlachtungen -*

KANATLI ETİ

1961/65 yılında 1972 ye kadar kanatlı eti, yarıdan fazla 7,289 milyon ton artarak 18,992 milyon ton'a ulaşmıştır. Kanatlı etindeki bu artış temposu 1973 te devam etmiş ve 1974 te de devam etmesi beklenmektedir. 1961/65 ten 1972 ye kadar kanatlı eti üretimi bütün kıtalarda istikrarlı olarak artmıştır. Konumuza esas aldığımız zaman bölümünde Afrikada 0,48 milyon ton artarak 0,494 milyon ton'

a, Kuzey - ve Merkezi Amerikada 0,2417 milyon ton artarak 7,400 milyon ton'a, Güney Amerikada 0,446 milyon ton artarak 0,842 milyon ton'a, Asyada 1,608 milyon ton artarak 4,224 milyon ton'a, Avrupada 2,157 milyon ton artarak 4,611 ton'a, Avusturalyada 0,117 milyon ton artarak 0,718 milyon ton'a ve Rusyada 0,502 milyon ton artarak 1,250 milyon ton'a yükselmiştir.

KANATLI ETİ ÜRETİMİ

	Ø	(1000 ton olarak)		
	1961/65	1970	1971	1972
Dünya	11.603	17.673	18.200	18.992
bundan :				
Afrika	347	474	475	494
Mısır	58	76	79	82
Etiyopya (Habeshistan)	49	58	59	60
Nijerya	48	51	52	52
Güneyafrika	23	41	43	45
Kuzey ve Merkezi Amerika	4.983	7.016	7.073	7.400
USA	4.479	6.203	6.268	6.585
Kanada	359	565	544	540
Meksika	65	115	121	128
Güney Amerika	396	756	804	842
Güney Amerika	396	756	804	842
Brezilya	173	336	346	358
Arjantin	72	145	180	190
Venezuela	51	86	90	91
Kolombiya	33	47	49	50
Asya	2.616	3.932	4.069	4.224
Çin	1.957	2.716	2.789	2.896
Japonya	94	384	397	420
İsrail	61	92	112	117
Avrupa	2.454	4.293	4.465	4.611
Fransa	503	770	811	850

	Ø	1970	1971	1972
	1961-65			
İtalya	342	626	637	651
İngiltere	362	579	574	590
İspanya	122	316	318	320
Federal Almanya	127	258	272	275
Macaristan	145	222	233	245
Romanya	113	185	187	190
Yugoslavya	71	142	148	148
Polonya	78	128	139	145
Demokratik Alman Cumhuriyeti	78	104	120	135
Bulgaristan	39	93	111	125
Belçika	85	111	109	110
Çekoslavya	51	103	111	110
Danimarka	81	79	80	80
Okyanusya	61	131	158	178
Avusturalya	53	116	143	155
Rusya	748	1.071	1.155	1.250

Dünyanın en fazla tavuk eti üreten kıt'ası Kuzey ve Merkezi Amerika olup, bunu Avrupa ve Asya takip ederler. Yukarıda adı geçen üç kıtaya oranla çok az tavuk eti üreten Afrikada, Mısır en büyük tavuk eti üreticisi olup Etopya, Nijerya ve Güney Afrika tarafından izlenir. Kuzey ve Merkezi Amerikanın önemli tavuk eti üreticisi USA'nın üretimi ile bu kıtadaki diğer memleketler, meselâ Kanada ve Meksikanın tavuk eti üretimi mukayese edildiğinde, üretimlerinin çok az olduğu

görülmür. Asyada en güçlü tavuk eti üreticisi Çin olup, bunu büyük azalma ile Japonya ve İsrail takip ederler. Avrupanın en büyük tavuk eti üreticisi ise Fransa olup, sırayla İtalya, İngiltere, İspanya, Yugoslavya, Federal Almanya, Macaristan, Polonya, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Bulgaristan, Çekoslavya ve Danimarka tarafından izlenir. Dünyanın en çok tavuk eti üreten ülkesi USA olup, büyük azalma ile Çin ve Rusya tarafından takip edilir.

TAVUK ETİ ÜRETİMİ

	Ø	(1000 ton olarak)		
	1961/65	1970	1971	1972
Dünya	11.603	17.673	18.200	18.992
bundan				
Kalkınmış Ülkeler	7.033	10.870	11.081	11.534
Kuzeyamerika	4.838	6.768	6.812	7.125
Batı Avrupa	1.957	3.456	3.560	3.658
Okyanusya	60	130	157	169
Diğerleri	177	516	552	582
Kalkınmakta olan ülkeler	1.327	2.124	2.213	2.298
Afrika	257	345	341	354
Latin Amerika	540	1.003	1.065	1.116
Yakın doğu	143	211	219	226
Uzak doğu	387	564	587	600
Diğerleri	1	2	2	2
Merkezi iktisadi plânlamaya				
Dahil ülkeler	3.242	4.679	4.906	5.160
Asya	1.998	2.771	2.846	2.956
Doğu Avrupa ve Rusya	1.244	1.908	2.060	2.204

Üç iktisadi blok içinde kalkınmış ülkeler en büyük tavuk eti üreticisi olup, bunu büyük azalma ile merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkeler ve kalkınmakta olan ülkeler izlerler. Kalkınmış ülkelerin tavuk eti üretimi 1961/65 ten 1972 ye kadar 4,501 milyon ton artarak 11,534 milyon ton'a yükselmiştir. Bu miktarın 7,125 milyon ton'u Kuzey Amerika ve 3,658 milyon ton'u Batı Avrupada üretilmektedir. Merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerde,

HAYVAN MEVCUDU - KESİM - ET ÜRETİMİ SIĞIR ve SIĞIR ETİ

Üç iktisadi blokta sığır mevcudu, kesilen sığır sayısı ve sığır eti üretimi mukayese edildiğinde, hayvan sayısının çokluğu ile kesim sayısının, et üretim miktarına bir ölçü olmadığı görülür. Meselâ kalkınmakta olan ülkeler en çok sığıra sahip olduğu halde, en yüksek sığır eti üretimini kalkınmış ülkeler yapmaktadır. 1972 de kalkınmış ülkelerde 93.727 milyon baş sığır kesilerek, 20.547 milyon ton sığır eti üretilmiştir. Kalkınmakta olan ülkelerde, kalkınmış ülkelerin yarısı kadar yani 10.904 milyon ton et üretmek için,

konu aldığımız zaman bölümünde (1961 - 1972) tavuk eti üretimi 1,918 milyon ton artarak 5,160 milyon ton yükselmiştir. Bundan 2,956 milyonu bu iktisadi blokun Asya ülkelerine ve 2,204 milyon ton'u Rusya dahil Doğu Avrupa ülkelerine düşer. Aynı zaman içinde kalkınmakta olan ülkelerin tavuk eti üretimi yalnız 0,971 milyon ton yükselerek 2,298 milyon ton'a yükselmiştir, bundan 1,116 milyon ton'u Latin Amerikada üretilir.

kalkınmış ülkelerin üçte ikisi yani 62.161 milyon baş sığır kesilmiştir. Bunun anlamı kalkınmakta olan ülkelerde sığır başına et üretiminin, kalkınmış ülkelere oranla az olmasıdır. Kalkınmış ve Merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerde yıllık kesim miktarı aşağı yukarı sığır mevcudunun üçte biri kadar olmasına karşılık bu oran kalkınmakta olan ülkelere onda bir nisbetindedir. Sığır mevcudu, kesim ve sığır eti üretimini mukayeseli olarak ihtiva eden cetvelde açıkça görüldüğü gibi, kalkınmış ülkelerde sığır beslenmesi ve sığır eti üretimi herşeye rağmen şimdiye kadar uygulanan ve devam eden talep programlarında çok kesiftir.

SIĞIR MEVCUDU - SIĞIR KESİMİ ve SIĞIR ETİ ÜRETİMİ

	1961/65	1970	1971	1972
Ø				
KALKINMIŞ ÜLKELER				
Siğir mevcudu 1000 baş olarak	246.618	266.296	270.304	277.742
Siğir kesimi 1000 baş olarak	86.734	92.549	93.010	93.727
Siğir eti üretimi 1000 ton olarak	16.499	20.090	20.637	20.547
KALKINMAKTA OLAN ÜLKELER				
Siğir mevcudu 1000 baş olarak	549.289	668.754	677.499	688.039
Siğir kesimi 1000 baş olarak	51.589	63.050	60.597	62.161
Siğir eti üretimi 1000 ton olarak	8.846	10.899	10.385	10.904
MERKEZİ İKTİSADİ PLÂNLAMAYA DAHİL ÜLKELER				
Siğir mevcudu 1000 baş olarak	175.324	190.865	195.710	199.632
Siğir kesimi 1000 baş olarak	50.609	56.047	56.900	58.331
Siğir eti üretimi 1000 ton olarak	6.755	9.256	9.436	9.675

DOMUZ ve DOMUZ ETİ

Merkezi iktisadi plânlama tatbik eden ülkeler en büyük domuz sayısına sahip olup, üç iktisadi blokta en fazla domuz kesip, en çok domuz eti üretmektedirler.

Kalkınmış ülkelerde kesilen domuz sayısı, domuz mevcudundan fazla olup, kalkınmakta olan ülkelerle, merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerde ise durum bunun tersinedir. Kalkınmakta olan

DOMUZ MEVCUDU, DOMUZ KESİMİ ve DOMUZ ETİ ÜRETİMİ

	Ø	1970	1971	1972
	1961/65			
		KALKINMIŞ ÜLKELER		
Damuz mevcudu 1000 baş olarak	140.876	163.126	182.005	175.468
Domuz kesimi 1000 baş olarak	197.098	234.018	256.884	252.325
Domuz eti üretimi 1000 ton olarak	13.506	16.740	17.851	17.475
		KALKINMAKTA OLAN ÜLKELER		
Domuz mevcudu 1000 baş olarak	114.008	134.996	139.606	142.847
Domuz kesimi 1000 baş olarak	46.103	57.698	60.221	63.148
Domuz eti üretimi 1000 ton olarak	2.456	3.103	3.263	3.431
		MERKEZİ İKTİSADİ PLÂNLAMAYA DAHİL ÜLKELER		
Domuz mevcudu 1000 baş olarak	301.223	328.823	348.414	361.752
Domuz kesimi 1000 baş olarak	234.971	273.270	288.357	299.523
Domuz eti üretim 1000 baş olarak	14.791	17.297	18.310	19.030

ülkelerde 1972 yılında, 3.431 milyon ton domuz eti üretmek için 63.148 milyon baş domuz kesildi. Kalkınmış ülkelerde ise kalkınmakta olan ülkelere beş misli fazla yani 17.475 milyon ton domuz eti üretmek için yalnız kalkınmakta olan ülkelerin dört misli, yani 252.325 milyon baş domuz kesildi. Bu, kalkınmakta olan ülkelere bir domuzdan elde edilen etin, kalkınmış ülkelere nisbetle önemli miktarda az olduğunu gösterir. Merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerde domuz mevcudu, kalkınmış ülkelerin iki misli fazladır. Buna rağmen domuz eti üretimi kalkınmış ülkelere biraz fazladır. Kal-

kınmış ülkelerle, merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerdeki domuz kesimi ile üretilen domuz eti miktarı mukayese edildiğinde merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerin, kalkınmış ülkelere nisbetle domuz başına daha az et ürettiği görülür. Kalkınmakta olan ülkelerin domuz başına daha az et ürettiği görülür. Kalkınmakta olan ülkelerin domuz başına et üretimi ise merkezi iktisadi plânlamaya dahil ülkelerden de daha azdır. Yukardaki cetvel üç iktisadi bloktaki domuz mevcudu, kesimi ve et üretimi mukayeselerini göstermektedir.

ORTAK PAZAR (EG) ÜLKELERİNDE ET TÜKETİMİ (İNSAN BAŞINA TÜKETİM)

Kg. Olarak	Ø	Ø	1971	1972	1973
	60/64	1967/68			
		Sığır ve Dana eti			
Federal Almanya	20,8	21,9	24,1	22,9	22,9
Fransa	26,7	27,6	28,0		
İtalya	14,9	21,6	24,6		
Hollanda	19,6	20,9	19,3		
Belçika/Lux.	22,9	23,6	25,8		
		Domuz eti			
Federal Almanya	31,7	35,9	41,7	42,0	41,3
Fransa	21,7	24,8	26,6		
İtalya	6,8	9,2	11,7		
Hollanda	20,1	25,8	29,4		
Belçika/Lux.	21,1	24,4	27,0		
		Kanatlı eti			
Federal Almanya	6,4	7,2	8,7	8,9	8,8
Fransa	8,6	9,7	10,9		
İtalya	5,1	10,2	11,0		
Hollanda	2,8	5,2	5,1		
Belçika/Lux.	8,0	10,2	10,9		Pi

DÜNYA ET TÜKETİMİ (İNSAN BAŞINA) (FAO YAYINLARINA GÖRE)

Kilogram olarak et

	1964/66	1970	1980 Tahmini
Ø			
KANADA			
Toplam et	89,5	96,3	112,1
Siğir ve dana eti	40,9	42,7	52,0
Koyun, kuzu eti	1,5	2,1	2,1
Domuz eti	23,9	25,4	25,4
Kanatlı eti	21,2	24,3	30,7
Diğerleri	1,9	1,9	1,9
AMERİKA (USA)			
Toplam et	107,8	119,3	132,6
Siğir ve dana eti	48,6	53,5	61,2
Koyun ve kuzu eti	1,7	1,4	1,4
Domuz eti	27,9	29,4	27,6
Kanatlı eti	24,9	30,2	37,7
Diğerleri	4,7	4,7	4,7
BELÇİKA/LÜXEMBURG			
Toplam et	68,1	72,4	84,0
Siğir ve dana eti	22,8	27,3	32,2
Koyun ve kuzu eti	0,5	0,6	0,7
Domuz eti	27,8	26,7	29,6
Kanatlı eti	7,7	8,0	10,5
Diğerleri	9,4	9,9	11,0
FRANSA			
Toplam et	81,8	89,7	105,2
Siğir ve dana eti	28,4	30,0	35,0
Koyun ve kuzu eti	2,5	2,9	3,6
Domuz eti	26,1	28,3	33,1
Kanatlı eti	11,4	14,0	16,9
Diğerleri	13,4	14,5	16,7
FEDERAL ALMANYA			
Toplam et	66,1	73,7	87,1
Siğir ve dana eti	21,5	23,5	27,7
Koyun ve kuzu eti	0,3	0,2	0,2
Domuz eti	33,2	37,0	42,4
Kanatlı eti	6,1	7,8	11,2
Diğerleri	5,1	5,2	5,6
İTALYA			
Toplam et	35,8	41,6	54,7
Siğir ve dana eti	16,8	20,7	27,0
Koyun ve kuzu eti	0,8	1,0	1,3
Domuz eti	7,4	8,2	9,9
Kanatlı eti	6,9	7,3	11,1
Diğerleri	3,8	4,3	5,4
HOLLANDA			
Toplam et	51,9	61,0	69,4
Siğir ve dana eti	18,4	22,0	24,8
Koyun ve kuzu eti	0,2	0,3	0,3
Domuz eti	23,8	27,6	30,3
Kanatlı eti	4,1	5,5	8,1
Diğerleri	5,3	5,5	5,9
AVUSTURYA			
Toplam et	69,6	71,8	80,9
Siğir ve dana eti	19,8	19,5	21,8
Koyun ve kuzu eti	0,4	0,4	0,5
Domuz eti	41,2	42,6	45,0
Kanatlı eti	6,8	7,8	11,9
Diğerleri	1,4	1,5	1,7

	Ø		
	1964/66	1970	1980 Tahmini
DANİMARKA			
Toplam et	50,9	52,0	55,7
Sığır ve dana eti	14,5	15,2	17,1
Koyun ve kuzu eti	0,2	0,6	0,7
Domuz eti	29,2	29,2	29,2
Kanatlı eti	4,0	3,8	5,1
Diğerleri	2,9	3,1	3,5
FİNLANDIYA			
Toplam et	41,6	51,7	61,8
Sığır ve dana eti	20,6	26,2	31,7
Koyun ve kuzu eti	0,4	0,2	0,2
Domuz eti	15,0	19,0	22,4
Kanatlı eti	0,4	0,6	0,8
Diğerleri	5,2	5,6	6,6
YUNANİSTAN			
Toplam et	38,2	46,8	61,5
Sığır ve dana eti	11,6	15,1	19,9
Koyun ve kuzu eti	12,6	13,0	16,1
Domuz eti	5,6	6,7	8,0
Kanatlı eti	4,4	7,6	12,4
Diğerleri	4,0	4,3	5,2
İRLANDA			
Toplam et	71,6	79,7	90,3
Sığır ve dana eti	17,4	16,7	18,6
Koyun ve kuzu eti	12,2	12,6	14,0
Domuz eti	24,7	30,0	33,4
Kanatlı eti	7,6	9,9	12,2
Diğerleri	9,7	10,5	12,0
NORVEÇ			
Toplam et	39,5	42,6	46,9
Sığır ve dana eti	15,0	15,2	16,2
Koyun ve kuzu eti	4,3	4,6	5,2
Domuz eti	15,6	17,5	19,2
Kanatlı eti	0,8	1,3	1,9
Diğerleri	3,8	4,0	4,5
İSPANYA			
Toplam et	32,3	43,9	60,2
Sığır ve dana eti	8,4	12,4	19,1
Koyun ve kuzu eti	4,1	4,3	4,9
Domuz eti	10,7	14,5	18,2
Kanatlı eti	5,4	8,6	12,8
Diğerleri	3,7	4,2	5,1
İSVEÇ			
Toplam et	53,3	56,3	60,4
Sığır ve dana eti	19,8	19,8	21,1
Koyun ve kuzu eti	0,3	0,5	0,5
Domuz eti	26,0	26,8	26,8
Kanatlı eti	2,7	4,2	6,4
Diğerleri	4,5	4,8	5,6
İSVİÇRE			
Toplam et	62,9	73,5	81,2
Sığır ve dana eti	22,5	27,0	29,7
Koyun ve Kuzu eti	0,7	1,0	1,0
Domuz eti	28,3	33,0	35,7
Kanatlı eti	5,7	6,7	8,7
Diğerleri	5,7	5,8	6,1

	Ø		
	1964/66	1970	1980 Tahmini
İNGİLTERE			
Toplam et	75,8	77,3	83,2
Siğır ve dana eti	23,9	23,4	24,6
Koyun ve kuzu eti	10,9	10,5	11,1
Domuz eti	27,7	27,6	27,6
Kanatlı eti	7,5	9,9	13,8
Diğerleri	5,8	5,9	6,1
YUGOSLAVYA			
Toplam et	27,1	34,3	46,5
Siğır ve dana eti	5,6	8,7	12,5
Koyun ve kuzu eti	2,1	2,4	3,5
Domuz eti	12,8	14,3	17,9
Kanatlı eti	4,0	6,0	9,1
Diğerleri	2,6	2,8	3,4
AVUSTURALYA			
Toplam et	123,6	144,5	149,2
Siğır ve dana eti	54,2	60,9	64,0
Koyun ve kuzu eti	44,0	51,2	47,5
Domuz eti	11,3	14,6	16,1
Kanatlı eti	6,2	9,6	12,8
Diğerleri	7,8	8,2	8,8
YENİ ZELANDA			
Toplam et	127,9	132,4	128,9
Siğır ve dana eti	62,8	70,0	78,6
Koyun ve kuzu eti	41,1	40,2	36,7
Domuz eti	14,8	11,6	11,6
Kanatlı eti	3,0	4,6	5,9
Diğerleri	6,1	6,1	6,1
İSRAİL			
Toplam et	50,2	54,7	63,7
Siğır ve dana eti	18,3	20,9	26,4
Koyun ve kuzu eti	1,3	1,4	1,8
Domuz eti	—	—	—
Kanatlı eti	27,7	29,5	32,4
Diğerleri	2,9	3,0	3,1
JAPONYA			
Toplam et	10,1	15,7	24,2
Siğır ve dana eti	2,1	2,7	3,9
Koyun ve kuzu eti	0,7	1,4	1,9
Domuz eti	4,5	6,6	10,0
Kanatlı eti	1,3	3,0	5,6
Diğerleri	1,5	2,0	2,7
GÜNEY AFRİKA			
Toplam et	43,7	46,3	51,8
Siğır ve dana eti	23,5	22,9	25,3
Koyun ve kuzu eti	7,1	9,2	10,4
Domuz eti	5,4	5,8	6,4
Kanatlı eti	1,4	1,8	2,8
Diğerleri	6,3	6,6	7,2
MEXİKA			
Toplam et	20,1	21,5	25,5
Siğır ve dana eti	7,2	7,8	9,3
Koyun ve kuzu eti	1,2	1,1	1,3
Domuz eti	7,1	7,7	8,9
Kanatlı eti	2,0	2,2	2,8
Diğerleri	2,6	2,8	3,3

	Ø		
	1964/66	1970	1980 Tahmini
ARJANTİN			
Toplam et	99,2	120,0	121,3
Sığır ve dana eti	68,1	88,4	78,1
Koyun ve kuzu eti	6,2	5,5	7,8
Domuz eti	8,6	8,8	11,4
Kanatlı eti	5,7	6,1	11,3
Diğerleri	10,7	11,2	12,7
BREZİLYA			
Toplam et	30,9	31,3	37,1
Sığır ve dana eti	17,5	17,6	21,6
Koyun ve kuzu eti	0,7	0,6	0,7
Domuz eti	7,6	8,1	9,0
Kanatlı eti	2,6	2,4	3,0
Diğerleri	2,5	2,6	3,0
URUGUAY			
Toplam et	124,1	127,6	133,1
Sığır ve dana eti	79,6	86,5	89,2
Koyun ve kuzu eti	18,4	12,5	11,7
Domuz eti	8,5	10,0	11,4
Kanatlı eti	2,2	3,1	4,0
Diğerleri	15,5	15,3	16,9
ÇİN			
Toplam et	17,2	17,3	23,3
Sığır ve dana eti	2,3	2,5	3,4
Koyun ve kuzu eti	0,7	0,7	0,9
Domuz eti	10,1	9,7	13,3
Kanatlı eti	2,8	3,1	4,2
Diğerleri	1,2	1,3	1,5
BULGARİSTAN			
Toplam et	40,6	49,6	63,9
Sığır ve dana eti	9,9	12,8	17,0
Koyun ve kuzu eti	9,3	9,0	11,8
Domuz eti	16,0	19,4	23,7
Kanatlı eti	4,3	7,0	9,6
Diğerleri	1,2	1,4	1,8
ÇEKOSLOVAKYA			
Toplam et	60,8	70,8	82,5
Sığır ve dana eti	18,8	25,6	30,0
Koyun ve kuzu eti	0,5	0,5	0,5
Domuz eti	33,5	34,2	37,8
Kanatlı eti	4,3	6,4	9,5
Diğerleri	3,7	4,1	4,7
DEMOKRATİK ALMANYA (DDR)			
Toplam et	62,4	72,6	80,9
Sığır ve dana eti	16,9	21,0	24,5
Koyun ve kuzu eti	0,6	0,6	0,6
Domuz eti	38,1	42,9	45,5
Kanatlı eti	4,3	5,3	7,3
Diğerleri	2,6	2,8	3,0
MACARİSTAN			
Toplam et	51,4	57,2	69,1
Sığır ve dana eti	9,4	11,2	14,1
Koyun ve kuzu eti	0,9	0,8	0,9
Domuz eti	27,4	30,0	35,2
Kanatlı eti	11,0	12,1	15,1
Diğerleri	2,8	3,1	3,7

Et Pazarlama Açısından Yakın Komşularımızın Tarımsal ve Hayvansal Durumu İle Ülkemizin Karşılaştırılması

A. Takin BÜYÜKUTKU
Genel Md. Müşaviri

G İ R İ Ş :

Yurdumuz, hayvancılığa elverişli bir ülkedir. Her zaman söylenir. yazılır, Plân ve Programlara geçer. Radyo ve Televizyonlardan sık sık bu konuda bilgiler ediniriz. Artık hiçbirimizin kuşkusu da kalmadı. Ancak, yakın komşularımızın tarımsal ve hayvansal durumları, et ve deri üretimleri ne merkezdedir acaba? Bunlar üzerinde de durup düşünmek zamanı gelmedi mi? Bence geldi de geçiyor bile...

Yakın komşularımız deyince, bu deyinmin içine Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, İran, Irak, Suriye ve Rusya'yı alacağız. Bu ülkelerle Türkiye'yi karşılaştıracacağız.

I — TARIMSAL DURUM :

Önce tarımsal durum yönünden arazi kullanımı ve su durumunu görelim. (Tablo : 1) den de anlaşılacağı üzere, kültüre elverişli arazi bakımından Rusya'dan sonra ülkemiz 2 nci sırayı almaktadır.

Bu durum çayır - Meralar ile orman varlığı bakımından da aynıdır. Sulama alanlarına gelince, Türkiyemiz Rusya, İran ve Irak'tan sonra 4 üncü sıradadır. Sulama alanları bakımından belki Türkiye için seçilen yılın 1967 yılı olduğu ileri sürülebilirse de komşumuz Irak'ın 1963 yılındaki sulama alanları bizim 2 katımız kadardır.

II — NÜFUS :

Öte yandan yakın komşularımızın nüfusu da, Rusya hariç tutulmak kaydıyla, bizden daha azdır. (Tablo : 2) de 1972 yılı

itibarı ile son durum bu gerçeği açık seçik ortaya koymaktadır. Türkiye'yi 30 milyonla İran ve 20 milyonla Romanya izlemektedir.

III — ÇALIŞAN NÜFUSUN DAĞILIMI :

Çalışan nüfus, tarımsal nüfus ve çalışanlar içinde tarımsal nüfusun oranı (Tablo : 3) de yer almaktadır.

Ekonomik yönden aktif nüfus incelemek olursa Türkiye tarımsal nüfus kalabalıklığı bakımından ön sırayı işgal etmektedir. Şöyle ki : Çalışan nüfus içinde tarımsal alanda çalışanların yüzdesi 69,1 dir. Diğer yakın komşularımızın oranı, 69,1 in çok altındadır. İkinci sırada yer alan Romanya'da bile bu oran 51,9 dur.

Bu da yurdumuzda hâlen 11 milyonun tarım yaparak geçinebildiğini göstermektedir. Ayrıca rakamların dilini gerçek kabul ettiğimiz takdirde ise yakın komşularımıza bakış açımızın da değişeceği kanısındayım...

IV — HAYVANCILIK :

Yakın komşularımızın hayvan varlıkları üzerinde ciddi olarak durulduğunu da pek sanmıyorum. Bu yüzden tüm hayvanları adet olarak değil de cinsleri itibarı ile ayrı ayrı incelemekte fayda vardır. Ayrıca et ve deri üretimlerinede kısaca değinmekte yarar görmekteyim.

A) HAYVAN VARLIĞI :

1 — At :

Yakın komşularımızdan en fazla ata sahip olan Rusya olup : Türkiye burada da 2 nci sıradadır.

2 — Katır :

Katır'da Türkiye 1 nci sırayı işgal etmiş olup; onu Yunanistan ve İran izlemektedir. İlk kez Rusya sonuncu durumdadır.

3 — Eşek :

Eşek sayısı itibari ile de İran birinciliği almakta, onu Türkiye ve Irak takip etmektedir.

4 — Sığır :

Kasaplık hayvan varlıklarının önemlilerinden olan sığırda ise Rusya büyük bir rakamla ön sırada olup; onu 12,6 milyonla Türkiye, Türkiye'yi ise 5,5 milyon ile Romanya ve gene 5,5 milyon ile İran takip etmektedir. 5 nci sırada gelen Irak'ın 2 milyon sığırı vardır. Bulgaristan, Yunanistan ve Suriye ise sığır yönünden düşük rakamlara sahiptirler.

5 — Manda :

Manda varlığı itibarı ile, yurdumuz katırda olduğu gibi 1 nci sırayı almaktadır. Diğer ülkelerin manda varlıkları toplamı ancak Türkiye'nin elinde mevcut olan kadardır.

6 — Deve :

En çok Irak'ta vardır. Yurdumuzda sayısı gittikçe azalmaktadır.

7 — Domuz :

Müslüman memleketlerde domuz hemen hemen yoktur. Ancak Rusya, Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan'da mevcut olan domuz varlığı itibarı ile Rusya birinci, Romanya ikinci sırayı almaktadır.

8 — Koyun :

Koyunculukta Rusya başı çekmekte, onu Türkiye ve İran izlemektedir. Türkiye ve İran koyun sayıları birbirine çok yakın görünmektedir. 16 milyon koyun ile Irak dördüncü, 14 milyon ile Romanya beşinci, 10 milyon ile de Bulgaristan altıncı sırada yer almaktadır. Yunanistan

ve Suriye 7-8 milyon kadar koyunla sonuncu sıralardadır.

9 — Keçi :

Yakın komşuları içinde ülkemiz 19 milyona yakın keçileri ile başa geçmektedir. Hemen yurdumuzu İran 15 milyon ile izlemektedir. 5,4 milyon keçi ile Rusya ancak üçüncü sırada yer almaktadır.

B) ET ÜRETİMİ :

Genel olarak et üretimine de Rusya 13-14 milyon ton et ile başta gelmekte onu 467 bin ton ile Bulgaristan ve 416 bin ton ile Türkiye'nin izlediği (Tablo : 5) de görülmektedir.

Ülkelerin et üretimleri ve kişi başına et tüketimleri ayrı ayrı incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmaktadır :

1 — Bulgaristan :

Bulgaristan, ülkemizin onda biri kadar sığır ve Manda varlığına sahip olmasına rağmen 84 bin ton sığır ve manda eti üretmektedir. Ortalama sığır ve manda prodüktivitesi, bizim 4 katımız kadardır. (Türkiye 14, Bulgaristan 57) koyun ve keçi itibarı ile de beşte birimize eşit olan Bulgaristan 80 bin tonluk bu çeşit et elde etmektedir.

Gene prodüktivite karşılaştırması yapılırsa bizde 3,5, Bulgaristan'da ise bu rakam yaklaşık olarak 8 dir. Bu da sığırda olduğu gibi 2,5 katımız kadar demektir. Bulgaristan'da ayrıca sığır ve koyun etinin toplamından fazla domuz eti tüketilmektedir. 125. bin ton tavuk eti tüketen Bulgaristan yakın komşularımız itibarıyla Rusya ve Romanya'dan sonra üçüncü sıradadır. 467 bin tonluk üretim Bulgaristan'ın nüfusuna oranlanırsa, kişi başına 56 kg. et düşmektedir.

2 — Yunanistan :

Bu ülkede sığır ve manda varlığı itibarı ile ülkemizin onüçte biri kadar bir varlığa sahip olmasına rağmen, ürettiği

bu tip etin toplamı 84 bin tondur. Bunu prodüktivite endeksleri açısından ifade edersek, bulacağımız rakam 84 olup, bizim prodüktivitemizin 6 katı daha fazladır. Bu durumda sığır ve manda başına Bulgaristan bizden 4 Yunanistan ise 6 kat daha fazla verim almaktadır.

Koyun ve keçi eti durumuna gelince Yunanistan 11,7 milyon varlığa sahiptir. Ürettiği et ise 93 bin tondur. Ülkemizle kıyaslanırsa Bulgaristan benzeri prodüktivite oranı hemen bizim 2,5 katımıza yaklaşmaktadır. Kişi başına düşen et ise 31,7 olup, ülkemizin 2 katı kadardır.

3 — Romanya :

Romanya'da en çok domuz eti tüketilmekte; bunu sıra ile sığır ve manda etleri ile koyun ve keçilerden üretilen etler izlemektedir. 1.075.000 ton olan üretimin hemen yarısı domuz etleridir.

Bu ülkenin sığır ve koyun eti üretiminin prodüktivitesini ölçecek olursak, (sığır ve manda için 47, koyun ve keçi için ise 5,8) sığırlarda ülkemizin 3, koyunlarda da 2 katı kadar daha fazla prodüktiviteye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Romanya'da kişi başına düşen et ise (tavuk ve domuz eti dahil) 51,8 kg. dir. Buda takriben ülkemizin 3 katıdır.

4 — İran :

Bu ülkenin sığır ve manda varlığı 6 milyona yaklaşmaktadır. Ancak bu kadar hayvana rağmen elde edilen et üretimi 81 bin ton olup, sığır ve mandalarda prodüktivite 13,7 de kalmaktadır ki, bu oran hemen hemen ülkemizin prodüktivitesine yakındır (Türkiye : 14)

Koyun ve keçi eti bakımından ise, 230 bin ton et üretilmektedir. Prodüktivite açısından durumu incelediğimiz takdirde bizde (3,5), İran'da (4,5) rakamlarına ulaşmaktayız. Demek oluyor ki İran koyun ve keçi eti üretiminde bizden biraz ileride bulunmaktadır.

İran'da kişi başına düşen et, 11 kilo 800 gramdır.

5 — Irak :

Irak'da 2 milyon 290 bin kadar sığır ve manda vardır.

Bizim büyükbaş kasaplık hayvanlarımızın hemen yüzde yirmisine yakındır. Bu hayvanlardan üretilen et ise 54 bin ton kadar olup, prodüktivite yönünden bizden ileridedir. (Rakam : 23,6 olup, bizden 9,6 fazladır.)

Irak'da yaklaşık olarak 18,5 milyon koyun ve keçi vardır. Bunlardan elde olu-

ET ÜRETİMİ, PRODÜKTİVİTE VE KİŞİ BAŞINA TÜKETİLEN ET

Ülkenin Adı	Sığır ve manda eti üretimi (Birim : Ton)	Prodüktivite kat sayısı	Koyun ve keçi eti üretimi (Bin Ton)	Prodüktivite kat sayısı	kişi başına düşen et (Kg.)
Bulgaristan	84	57,0	80	8,0	56,0
Yunanistan	84	84,0	93	8,0	31,7
Romanya	263	47,0	83	5,8	51,8
İran	81	13,7	230	4,5	11,8
Irak	54	23,6	92	5,0	15,7
Suriye	15	26,0	46	6,4	10,0
Rusya	5.750	56,0	978	6,7	51,5
Türkiye (*)	190	14,0	197	3,5	11,5

Kaynak : FAO 1972 yılı rakamları esas alınarak tarafımızdan düzenlenmiştir.

(*) — 1972 yılında koyun ve sığır eti DPT'ye göre 586 bin tondur ve kişi başına düşen et ise 11 değil 19 kg. dir.

nan et ise 92 bin tondur. Prodüktivitelere ise 5 olup, bizden ve İran'dan da ileri durumdadır.

Irak'da kişi başına düşen et, takriben 15,7 kg. kadardır.

6 — Suriye :

Suriye'de 570 bin sığır, 2 bin de manda vardır.. Üretilen et ise çok az olup, 15 bin ton civarındadır. Buna karşılık bu

hayvanların prodüktivite sayısı 26 olup; ülkemizden hemen 2 kat fazladır.

Koyun ve keçiye gelince; 7 milyon 270 bin adet olup, üretilen et 46 bin tondur. Bunların prodüktivitesi ise 6,4 kadar olup, nerdeyse ülkemiz koyun - keçi prodüktivitesinin 2 katına yaklaşmaktadır. Bunun nedeni de Halep ve çevresinde küçükbaş kasaplık hayvan besiciliğinin oluşudur.

Suriye'de kişi başına düşen et, 10 kg. a çok yakındır.

Tablo 1 — YAKIN KOMŞULARIMIZIN TARIMSAL DURUMU
1. ARAZİ DURUMU VE SULAMA DURUMU

Birim : 1000 Hektar

Ülkenin Adı	Yıl	(Yüz ölçüm) toplam alan	Kara Parçası	Tarımsal Alan			Orman ve koruluklar	Diğer arazi	Sulama	
				Kültüre elverişli alan	Devamlı ekilen alan	Çayır Mera			Yıl	Alan
Bulgaristan	1971	11.091	11.055	4.132	384	1.493	3.735	1.347	1971	1.021
Yunanistan	1966	13.194	13.090	2.780 ⁽¹⁾	851 ⁽¹⁾	5.239	2.608	1.716	1971	753
Romanya	1971	23.750	—	9.728	778	4.429	6.313	2.502	1971	957
İran	1971	164.800	163.600	16.154	573	11.000	18.000	119.073	1971	5.251
Irak	1970	43.492	—	10.000	163	63	1.851	31.415 ⁽²⁾	1963	3.675
Türkiye	1970	78.059	77.076	24.793	2.585	26.135 ⁽³⁾	18.273	6.272	1967	1.549
Suriye	1970	18.518	18.493	5.641	258	5.434	440	6.745	1970	450
Rusya	1971	2.240.224 ⁽⁴⁾	—	227.600	5.009	374.700 ⁽⁵⁾	910.009	722.902	1970	11.100

Kaynak : F.A.O. production Yearbook vol. 26, 1972

(1) — 1968 yılı

(2) — Diken gibi kaba otları ihtiva eder.

(3) — 1960 yılı rakamı

(4) — Beyaz deniz ve Azov Denizi alanları bu rakama dahildir.

(5) — Ren geyikleri için gerekli olan meralar bu rakama dahil değildir.

Tablo 2 — YAKIN KOMŞULARIMIZIN NÜFUS DURUMU

Ülkenin Adı	1961	1966	1972
Bugaristan	7.943	8.258	8.597
Yunanistan	8.395	8.614	9.020
Romanya	18.567	19.141	20.726
İran	22.069	25.238	30.158
Irak	7.173	8.457	10.393
Suriye	4.687	5.427	6.613
Rusya	218.150	233.530	247.345
Türkiye	28.205	31.957	37.562

Kaynak : F.A.O., a.g.e.

7 — Rusya :

Rusya, ülkemizdeki sığır varlığının hemen 9 katı, koyun varlığımıza da yaklaşık 4 katı kadar hayvana sahiptir. Yakın komşularımız içinde gerek sığır ve koyun adedi yönünden hiç kuşkusuz ilk sıradadır.

Sığır ve mandalardan ürettiği et 5 milyon 750 bin ton olup, bir o kadar da

bu ülkede domuz eti üretilmektedir.

Sığır ve mandaların produktivitesi ise 56 olup ülkemizin dört katıdır.

Koyun ve keçi 145 milyon adetten fazla olup, bunlardan üretilen et 978 bin tondur. Bu hayvanların produktivite sayısı

Kişi başına düşen et ise yaklaşık olarak 51,5 Kg. dir.

Tablo 3 — ÇALIŞAN NÜFUS, TARIMSAL NÜFUS VE ÇALIŞANLAR İÇİNDE TARIMSAL NÜFUS YÜZDESİ

Birim : 1000 Adet

Ülkenin Adı	Yıl	Toplam Nüfus	Tarımsal Nüfus	Ekonomik Yönden Aktif Çalışan Nüfus		
				Toplam Aktif Nüfus	Tarımda Çalışan Nüfus	Tarımda Çalışanlar yüzde olarak
Bulgaristan	1960	7.687	3.823	4.232	2.397	56,5
	1970	8.490	3.084	4.529	1.913	42,2
Yunanistan	1960	8.327	4.642	3.768	2.102	55,7
	1970	8.892	4.134	3.949	1.836	46,5
Romanya	1960	18.403	11.861	10.510	6.775	64,5
	1970	20.253	10.503	11.356	5.889	51,9
İran	1960	21.500	11.588	6.389	3.443	53,9
	1970	28.358	13.130	7.794	3.609	46,3
Irak	1960	6.845	3.691	1.839	977	53,2
	1970	9.690	4.516	2.395	1.116	46,6
Suriye	1960	4.561	2.474	1.263	685	54,3
	1970	6.182	3.017	1.574	768	48,8
Rusya	1960	214.330	90.233	110.385	46.949	42,1
	1970	242.768	77.322	123.375	39.295	31,9
Türkiye	1960	27.509	21.498	13.255	10.357	78,2
	1970	35.563	24.560	15.948	11.014	69,1

Kaynak : F.A.O., a.g.e.

Tablo 4 — YAKIN KOMŞULARIN HAYVAN VARLIĞI

1000 Baş olarak

Ülkenin Adı	At	Katır	Eşek	Sığır	Manda	Deve	Domuz	Koyun	Keçi
Bulgaristan	159	30	302	1.379	74	—	2.806	10.127	318
Yunanistan	245	165	335	980	18	—	380	7.620	4.120
Romanya	654	7	10	5.528	75	—	7.742	14.071	563
İran	380	139	2.023	5.516	434	110	45	36.000	15.000
Irak	128	50	590	2.000	290	300	—	16.000	2.410
Suriye	70	65	230	570	2	7	—	6.500	770
Rusya	7.320	3	540	102.434	460	230	71.434	139.916	5.417
Türkiye (*)	1.027	301	1.760	12.653	1.062	29	18	36.760	18.863

Kaynak : F.A.O., a.g.e.

ise 6,7 olup; hemen ülkemiz hayvanlarının 2 katı kadardır..

8 — Et üretimi, prodüktivite ve kişi başına düşen etin özeti :

Yukarıda başlıkta verilen hususları bir tabloda karşılaştırsak durum özet olarak şöyledir :

Yukarıdaki tablo incelenecek olursa, gerek sığır ve manda; gerekse koyun ve keçilerimizin prodüktiviteleri yakın komşularımızın en altında yer almaktadır. Kişi başına düşen et yönünden ise yalnız Su-

riye'den önde ve diğer ülkelerden geride bulunmaktadır.

(Öte yandan prodüktivite hesaplarımızda yanılmaya meydan vermemek için yerli hayvanlardan üretilen et rakamları esas alınmıştır.)

C — DERİ ÜRETİMİ :

Tablo (6) dan da açıkça görüleceği üzere ülkemiz sığır, koyun ve keçi derileri itibariyle yakın komşularımız arasında üçüncü bulunmaktadır.

Tablo 5 — YAKIN KOMŞULARIN ET ÜRETİMİ

1000 Ton 1972 yılı

Ülkenin Adı	Sığır ve Manda eti	Koyun ve Keçi eti	Domuz eti	At eti	Tavuk eti	Toplam et
Bulgaristan	84	80	176	1	125	467
Yunanistan	84	93	50	—	60	286
Romanya	263	83	554	—	190	1.090
İran	81	230	—	—	31	342
İrak	54	92	—	—	9	162
Suriye	15	46	—	—	9	70
Rusya	5.750	978	5.550	—	1.250	13.718
Türkiye (*)	190	197	—	—	35	422

Kaynak : F.A.O., a.g.e.

(*) — D.P.T. tarafından yayınlanan 1974 programında koyun ve sığır eti 1972 yılı itibariyle 586 bin ton olup, 128 bin tonluk da tavuk eti üretimi mevcuttur. Bu duruma göre toplam et 714 bin tondur. Kişi başına düşen et ise, 19 kg. civarındadır.

Tablo 6 — YAKIN KOMŞULARIMIZDAKİ DERİ ÜRETİMİ

Birim - Ton

Ülkenin Adı	Sığır	Manda	Koyun	Keçi	At
Bulgaristan	12.500	564	19.800	1.107	—
Yunanistan	11.400	250	10.400	4.680	—
Romanya	37.200	—	18.000	675	—
İran	12.189	955	25.500	7.350	—
İrak	6.000	595	12.960	2.375	—
Suriye	1.700	—	6.750	930	—
Rusya	720.100	—	175.000	5.940	—
Türkiye (*)	33.622	3.030	22.888	5.708	—
	5.496.390	510.499	1.017.186	294.864	75.295

Kaynak : F.A.O., a.g.e.

Sığır derisinde birinci Rusya, ikinci Romanya'dır. Koyun derisinde gene birinciliği Rusya, ikinciliği ise İran almaktadır. Keçi derisinde ise gene Rusya birinci ve İran ikinci durumdadır. Esasen İran dericilik ve derinin işlenmesi bakımından oldukça iyi olanaklara sahiptir. (Mellor Deri Fabrikaları gibi)

Sonuç :

Daha önceki bölümlerde komşularımızın tarım ve hayvancılık durumlarının kısaca karşılaştırılması yapılmış olup; bu arada hayvansal produktivite yönünden durumumuz belirtilmiştir. Komşularımız hayvan başına bizden daha fazla randıman almaktadır. Gerek sığır, gerekse koyun yönünden bu düşük produktiviteyi arttırmak için ciddi çarelere başvurmalıyız. Çarelerin en önünde de gerçek anlamda bir Et Sanayiinin kurulması gelmektedir. Önce kaliteli etlerin, kalitesiz etlere göre değer farkı yaratmak ve o ete yönelen bir besi hayvancılığına pirim ödemek zorundayız. İyi malın müşterisini bulamadığımız, satamadığımız takdirde; müstahsilin öyle bir mal yetiştirmesi anlamsız olacaktır. Et Sanayii, yan ürünleri en iyi şekilde işleyip değerlendirmek sureti ile etin maliyetinde düşmeler sağlayacak, ya da kaliteli ete daha çok ödeme şansı yaratacaktır.

Bu da önce Kurumumuzun alımda daha değişik bir sistem uygulamasını zorunlu kılmaktadır. Mutlaka yaş, cins, kalite kavramları yeniden gözden geçirilmelidir. Zira bir araştırmacımızın (*) dedi-

ği gibi «Alımda randıman esas alındığı ve kalite gözetilmediğinden, kesif yem kullanılarak elde edilen karkaslar bir prim temin etmemiş» olacaktır. Bu da Kurumun hedef olarak verdiği randımanı tutturmak çabasından ileri bir besi tekniğini gerektirmeyecektir. Oysa Kurumumuzun esas aldığı randıman ile Amerika Birleşik Devletlerinin randıman sınıflandırması mukayese edilirse şöyle bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Söz gelimi A.B.D.'de sığırlar için derecelendirme (Randıman yönünden) aşağıdaki gibidir :

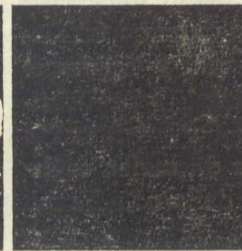
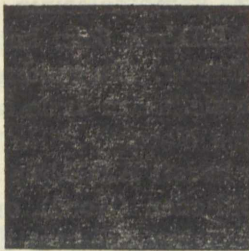
En az - En çok (Range) Ortalama			
No :	Derece	%	%
1	Prime (Birinci)	60 - 67	63
2	Choice (Seçme)	57 - 63	60
3	Good (İyi)	56 - 60	58
4	Standard (Standard)	53 - 58	55
5	Commercial (Ticari)	52 - 58	55
6	Utility (Faydalı)	47 - 55	51
7	Cutter (Parçalık)	43 - 50	46
8	Canner (Konservelik)	38 - 46	43

Kurumumuz kombinalarının uyguladığı randıman A.B.D.'nin 6 ncı kategorisine uygun düşmektedir. Bu randıman istendiği ölçüde besicilerden fazla bir çaba beklemek boşuna olacaktır. Bu yüzden hiç olmasa ana hedefi A.B.D.'nin 3 üncü derecesine tekâbül eden (Good), ortalama 58 randımana götürme yollarını aramalıyız.

(*) Prof. Dr. Macit Özhan, «Et Üretim Kaynakları ve Sorunları» karşısında et sanayii birinci Kolokiyum, 1974 Türkiye Ticaret Odaları ve Sanayii Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği, Ankara 1975, S. 111.

ET VE BALIK KURUMU

HALKIN HİZMETİNDEDİR

hepinizin
bankası

Şekerbank

HAYVÂN NAKLİNDE FİRE VE ZAIYATIN AZALTILMASI İMKÂNLARI

Doç. Dr. Şefkati GÜLTEN

Canlı hayvanların üretim bölgelerinden besi, kesim ve tüketim merkezlerine, ihraç kapılarına v.s. nakli hayvan pazarlamasının en önemli bir bölümünü teşkil etmektedir. Önceleri bu nakil işi genellikle hayvanları yaya olarak sürmek suretiyle yapılmakta iken bugün yolların yapımı ve ulaşım vasıtalarının gelişmesiyle bu fonksiyonun büyük bir kısmı nakil vasıtaları ile yerine getirilmektedir.

Hayvanların gerek yaya olarak ve gerekse nakil vasıtaları ile olan hareketlerinde zayıt ve fire dolayısıyla büyük kayıplar meydana gelmektedir.

Hayvanların nakil vasıtaları ile taşınmasında kayıpların minimum bir seviyede tutulması için alınması gerekli tedbirler şunlardır :

1 — Nakliyeden önce hayvanlar götürülecekleri yerde yemek mecburiyetinde kalacakları yemlere alıştırmalı, hayvanlar nakliye anında değil nakil vasıtalarına bindirilmeden birkaç saat önce yemlenip sulanmalıdır.

2 — Bekleme, yükleme, boşaltma ve yemleme yerleri hayvanları yaralama ihtimali olan döküntülerden temizlenmeli, taşıtlarda bulunan çatlak ve kırıklar onarılmalı ve çıkıntı halinde bulunan çiviler bertaraf edilmelidir.

3 — Yükleme ve boşaltmalarda hayvanlar ayaklarından, kulak ve kuyruk veya boğazlarından kaldırılıp düşürülmeli onların yürüyerek inip binmeleri sağlanmalı, eğimi fazla olmıyan yükleme ve boşaltma rampaları kullanılmalıdır.

4 — Yükleme ve boşaltmada hayvanları heyecanlandırıp tedirgin etmemek, ezilme ve yararlanmalara sebebiyet ver-

memek için yavaş hareket etmeli, hayvanlar sürülürken onların yaralanmasına sebep olabilecek demir çubuk, sopa v.s. kullanılmamalıdır.

5 — Uygun bir yükleme plânı yapılmalı, ihtiyaç ve şartlara en müsait vasıta seçilmeli, hava raporları tetkik edilerek aşırı sıcak ve soğuk zamanlarda yükleme yapılmamalıdır.

Sıcak havalarda hayvan nakli bir zaruret ise o takdirde hayvanları günün en sıcak zamanlarında nakletmek sakınmak, gece veya sabahın erken saatlerinde ve yahutta akşam üzeri sevk etmek gerekir.

6 — Hayvanların yüklenmiş olduğu araçlar kötü hava şartlarına karşı kapatılmalı, yazın aşırı sıcağa, kışın da soğuğa karşı korunmalıdır.

7 — Yüklenecek hayvan sayıları vasıtaların kapasitelerine göre tayin edilmelidir. Sıkışık yükleme ölüm ve sakatlama, normalden az yükleme de vasıtada bölmelerin bulunmaması halinde - ezilmelere ve ayrıca taşıma maliyetinin yükselmesine sebep olur.

8 — Araçlar bölmelere ayrılmalı ve hayvanlar cins ve ağırlıklarına göre ayrı bölmelere yerleştirilmelidir. Boğa ve koçlar bağlanmalı, sakat hayvanlar diğerlerinden ayrılmalıdır.

9 — Tercihen genç yaşta olmak üzere hayvanların boynuzları kesilmeli ve ya köreltilmelidir.

10 — Araçların kenarları, hayvanların düşmesini önlemek üzere yükseltilmeli ve sağlam bir şekilde kapatılmalı ancak havalandırma sağlanmalıdır.

11 — Taşıtlarda hayvanların kaymasını önlemek için yataklık olarak iri taşlardan temizlenmiş kum kullanılmalı gereğinde ve bilhassa kış aylarında kum üzerine sap veya saman da dökülmelidir.

12 — Uzun yolculuklarda hayvanlara fasılalarla dinlenme, yemleme ve sulama imkânları sağlanmalıdır. Fakat yükleme yerlerinde ve nakil vasıtalarında hayvanları lüzumsuz yere bekletmekten kaçınılmalıdır.

13 — Nakil esnasında hayvanları susuz bırakmak ve rasyonlarına fazla miktarda tuz ilave edip böylelikle onların sonradan fazla su içip canlı ağırlıklarının

artmasını sağlamak gibi hileli yollara başvurulmamalıdır.

14 — Hayvanların düşmesi veya yolculuk sırasında yatan hayvanların diğerleri tarafından ezilmesi gibi olayları kontrol etmek için yolculuk boyunca araçlar sık sık gözden geçirilmelidir.

15 — Hayvan yüklü araçlar bilhassa kalkış ve duruşlarda rampalarda yaklaşıırken ve virajlarda yavaş ve dikkatle hareket ettirilmelidir.

16 — Hayvan naklinde meydana gelmesi muhtemel olan zarar ve ziyana karşılayacak ve paylaşacak sigorta sisteminin uygulanması lâzımdır.

YURTAŞ
TURT URUNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
İSTANBUL - MİRAÇIOLUĞU GÖK BAKIYI

• Üstün kalite
• Bol çeşit
• En uygun fiyat

**BİLKON
Ve
KEPEZ**

Bu uç vasfı ancak BİLKON-KEPEZ
Konservelerinde bulabilirsiniz.
Konservenizi, bakkalınızdan veya
Gima mağazalarından arayınız.
BilKon - Kepez konserve fabrikaları
Türkiye'nin en modern en mükemmel
ve en büyük konserve fabrikalarıdır

DÜNYA ET TİCARETİNDE GELİŞMELER

Pars GÖRKMEN
E.B.K. Malzeme Müdürü

Dünya Et Ticaretinde daha büyük paya sahip sığır eti konusunda son birkaç yıldır ilginç aşamalar meydana gelmiştir. Cenevrede Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu, (ECE) 10 - 14 Mart 1975 tarihleri arasında toplanan Ziraat Problemler Komitesine sunduğu raporda özetle :

«On yılı aşkın süre içindeki Tarım Politikaları, Avrupada Sığır eti talebinin devam edeceği, üretim ve tüketim arasındaki açığın artacağı varsayımına dayanmıştır. Oysa sığır eti tüketiminde görülmekte olan dinamik gelişme son bulmaktadır. 1972 ve 1973 Yıllarında Avrupa'da görülmüş olan sığır eti eksikliğinin, tahmin edilebilen bir gelecekte tekrarlanması beklenmektedir. 1975 yılında üretim talep miktarını karşılayabilecek seviyede olacak ve 1980 yılına kadarki sürede bölgenin sığır eti üretimi, talep hacmini muhtemelen biraz aşacaktır.»

Avrupa Ekonomik Komisyonunun varmış olduğu bu sonuç esasında kısaca Ortak Pazar olarak bilinen AET nin yıllar önce tesbit ettiği hedefle az çok uyumluluk halindedir. Bu hedef, topluluğa dahil ülkelerin, 1980 yılına kadar toplam sı-

ğır eti ihtiyacının % 90 nının kendi aralarında temininde yeterli hale gelmesidir.

Avrupa Ekonomik Komisyonu, Üretici ve İhracatçı Ülkeleri ilgilendiren tavsiye mahiyetindeki aşağıdaki önerilere de raporunda yer vermektedir :

«Netice olarak, gerek Avrupada gerekse Dünyanın diğer yerlerinde Tarım Politikalarını Avrupa'nın sığır eti tüketiminde iyimser tahminlere dayandırmış olan et ihracatçısı ülkeler, şimdi değişik bir durumla karşılaşmaktadır. Bu sebeple, geniş ölçüde talep artışı varsayımına dayanarak alınan ve alınacak olan tedbirlerin yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir. Ayrıca, Avrupa'da mevcut şartlar karşısında hububat ile ahır tesisi yapmak için sebepler azalmıştır. Hububat Avrupa'da çok pahalı olup besiler, daha yüksek yem-et oranı veren kümes hayvanları, yumurta ve domuza kaydırılmalıdır.»

Dünya Et Ticareti hakkında genel bilgisi olanlar için Avrupa Ekonomik Komisyonunun bu raporda ileri sürülen hususların ilgi çekici ve düşündürücü olması doğaldır. Da 1972 yılı Kasım ayında İngiltere Et ve Canlı Hayvan Komisyonu,

AET Ülkelerindeki sığır eti açığının 1975 yılına kadar 800.000 tona ulaşacağını hesaulamakta, Arjantin, Avusturalya, Yeni Zelanda gibi ihracatçı ülkeler benzeri hesaplarla Avrupayı büyük ve gelişen bir et pazarı olarak görme eğilimindeydiler. 1969 yılında Odalar birliğince düzenlenen Türkiye Hayvancılık Kongresinde Kurumumuzun sunduğu tebliğin tarafımızca hazırlanan Dış Ticaret ile ilgili bölümünde benzeri iyimser görüşlere yer verilmişti. Nihayet Ülkemizde sığır et veriminin hissedilir şekilde artması gibi çok faydalı bir sonuç veren DPT'nin yürüttüğü besi projelerinin esasında Avrupaya ihracat amacı ile boşaltıldığı hatırlardadır.

Bu yazının kaleme alındığı sıralarda AET ülkelerine sığır eti ithal yasağı devam etmekte idi. Alınan karara göre, aynı miktar etin ihraç edilmesi kaydıyla, Haziran, Eylül döneminde 50.000 ton sığır eti ithaline müsaade edilecektir. Bu şekilde bir karar alınmasına sebep olarak AET ülkelerinde toplam 250.000 ton sığır eti stoku bulunması gösterilmektedir.

Önemli alıcılardan olan A.B.D. ve Japonya da et ithalatı konusunda kısıtlayıcı tedbirler almaktadır. Avusturalya, Arjantin gibi ihracatçı ülkeler satış yapmakta güçlük çekmektedir. Devletler yeni pazarlar bulmak için ihracatçıları zorlamaktadır. Mesela Avusturalyadan ABD'ne bir ton sığır eti ihraç edecek firmanın, başka ülkelere iki ton ihraç etmesi gereklidir. Avusturalya, kendi etlerinin pazarlanması hususunda Avrupa ve Japonyada geniş ölçüde bir reklam kampanyası yürütmektedir.

Et ihracatından vergi almakta olan Arjantin Hükümeti İhraç şartlarının elverişsizliği nedeniyle bu vergiyi 1974 yılından itibaren kaldırmıştır.

Dünyada Et Ticareti acaba neden kriz geçirmektedir? Bunun şüpheye pek çok sebebi vardır. Ancak birçok diğer ekonomik hadiselerde olduğu gibi et konusunda da fiyat faktörü, arz - talep veya üretim - tüketim dengesi üzerinde başlıca etken olmaktadır.

1972 - 1973 yıllarında hububat ve petrol fiyatlarında meydana gelen büyük fiyat artışları et fiyatlarına da yansımış İngiltere ve B. Amerika gibi büyük tüketim ülkelerinde halkın reaksiyonu şiddetli olmuş, et alımı zaman zaman boykot edilmiştir. Bu durumu etin beynelmilel Ticaret Hacminin düşmesine yol açmıştır. Aynı zamanda dünyanın en büyük et üreticisi olan B. Amerika'da Hükümetçe fiyatların tesbiti cihetine gidilmesi, besiyeye alma ve üretim faaliyetlerinde azalma olmasını intaç etmiştir. Hububat fiyat artışı da besi maliyetini artırdığından faaliyetlerin kısıtlanmasında etken olmuştur.

Netice olarak 1973 dünya et tüketimi önceki yıla nazaran % 7 oranında düşmüştür.

1973 yılındaki fiyat yükselmesi 1974 yılında geriye dönmüş olup 1975 yılında da bir düşme temayülü göstermektedir, bununla birlikte dış Ticaret seviyesi ihracatçı ülkeler yönünden tatminkar görülmemektedir. Bununla beraber et fiyatlarının 1972 yılındaki seviyesine inmemiş olması, genel enflasyon azalttığı alım gücünü yani et tüketimini olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Ayrıca, Japonya, B. Amerika gibi sanayileşmiş ülkelerin yükselen Petrol fiyatlarının yarattığı dış ödemeler açığını telafi etmek için et ithalatını kısıtlamaları, et ihracatçısı ülkelere kaygı doğurmaktadır.

İÇ HABERLER - SPOR

BALIKÇILIK MÜESSESESİ MÜDÜRÜ ORHAN KARAATA'yı KAYBETTİK

Kıymetli arkadaşımız, müstesna insan Balıkçılık Müessesesi Müdürü ORHAN KARAATA geçirdiği kalp krizi sonucunda 1.8.1975 tarihinde vefat etmiştir.

Ani ve zamansız ölümü ile bütün Kurum mensuplarını acıya garkeden müstesna arkadaşımız, 1.4.1927 tarihinde İstanbul'da doğmuştur.

1950 yılında İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olmuş, 16.10.1954 yılında eşi Ayten Karaata ile evlenmiştir. Çocuğu yoktur.

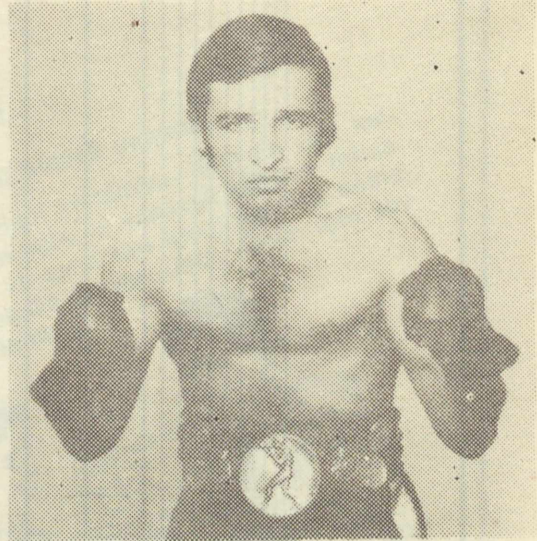
26.6.1957 tarihinde Kurumumuzun Teftiş Kurulu Başkanlığı emrinde müfettiş olarak göreve başlamış, 21.8.1968 tarihinden itibaren de terfian Balıkçılık Müessesesi Müdürlüğüne atanmıştır.

Vefat ettiği 1.8.1975 tarihine kadar aynı görevi başarı ile yürütmüştür.

Kuruma intisabından önce sırası ile: Tekel Genel Müdürlüğü teşkilâtında, Sosyal Sigortalar Kurumu Teftiş Kurulu müfettiş müavinliği ve müfettişliğinde, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Ticaret - Satış Şefliğinde, Ticaret Bakanlığı Kontrolörlük görevlerinde bulunmuştur.

Merhuma Allahtan rahmet, ailesine yakın dost ve arkadaşlarına baş sağlığı dileriz.

ET ENDÜSTRİSİ

PROFESYONEL BOKSÖRÜMÜZ İTALYA ŞAMPİYONU GIAMPAOLO PİRAS'ı YENDİ

Külübümüz Etbalık Spor'un organize ettiği 67 kg. Avrupa klâsman maçında profesyonel boksörümüz KADİR YÜCELER İtalya Şampiyonu GIAMPAOLO PİRAS'ı sayı ile yendi.

Üç aydan beri boks takımımızın antrenörü Ali Balkan Metel tarafından bu maça hazırlanan Kadir Yüceler bu müsabakada çok iyi bir taktik sonucu ünlü şampiyonu yenmiştir. Bu müsabakadan sonra Avrupa'nın sayılı boksörleri arasına giren boksörümüzün hedefi Avrupa Şampiyonluğudur.

Antrenör METEL Kadir'e güveniyorum. Hırslı ve yırtıcı bir boksör çalışmalarmı hızlandırsın yakın bir gelecekte Avrupa ringleri yeni bir Türk boksörünü şampiyon olarak alkışlayacak demistir. KADİR YÜCELER eski Avrupa şampiyonu ANCELO TOMACCİNİ ile 17 Kasım'da karşılaşmak üzere İtalya'ya gitmiştir.

**GİMA'DAN ALIŞVERİŞ
ZAMANDAN VE PARADAN TASARRUFTUR.
BÜTÜN ALIŞVERİŞLERİNİZDE GÜVEN İÇİN
DAİMA GİMA'YI SEÇİN**

Ustanın Çırağına Öğüdü

Delta Reklamcılık

"İş sahibi olmak için işi bilmek yetmez..

Gerçekten de öyle. Hem kendinize, hem de yurt kalınmasına birşeyler katmak için, iş yapacak krediye ihtiyacınız vardır. Küçük Esnaf ve sanatkârı kredi vererek besleyen ve destekleyen bir banka biliyor, usta. Onun için şöyle getiriyor sözünün gerisini

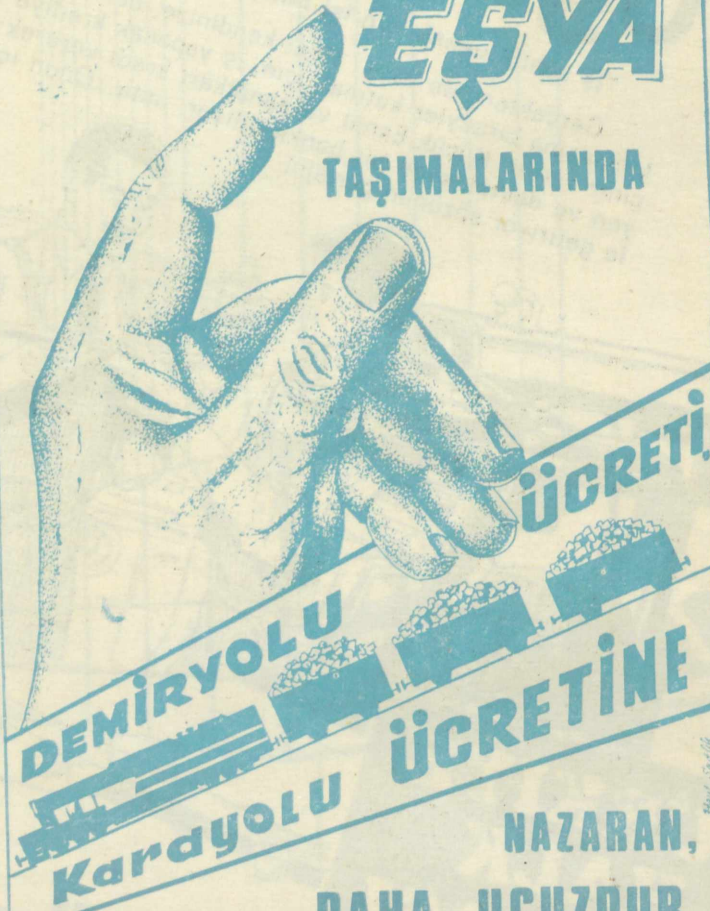
**TÜRKİYE
HALK
BANKASI**

ile işbirliği Vap

Unutmayınız ki!

EŞYA

TAŞIMALARINDA

**NAZARAN,
DAHA UCUZDUR.**

Plan 15/14

**YURT İÇİ
VE
YURT DIŐI
BANKACILIK
HİZMETLERİNİZ
İÇİN**

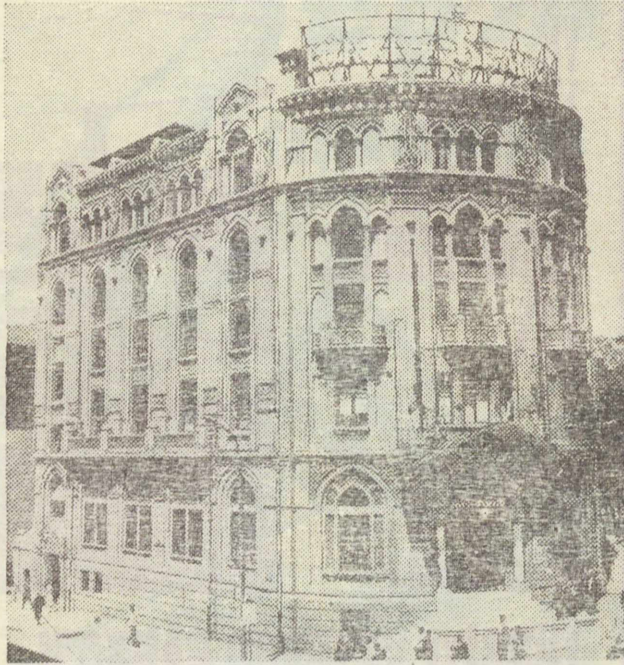

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

BÜTÜN BANKA İŞLEMLERİNİZ İÇİN

TÜRKİYE BANKASI

hizmetinizdedir

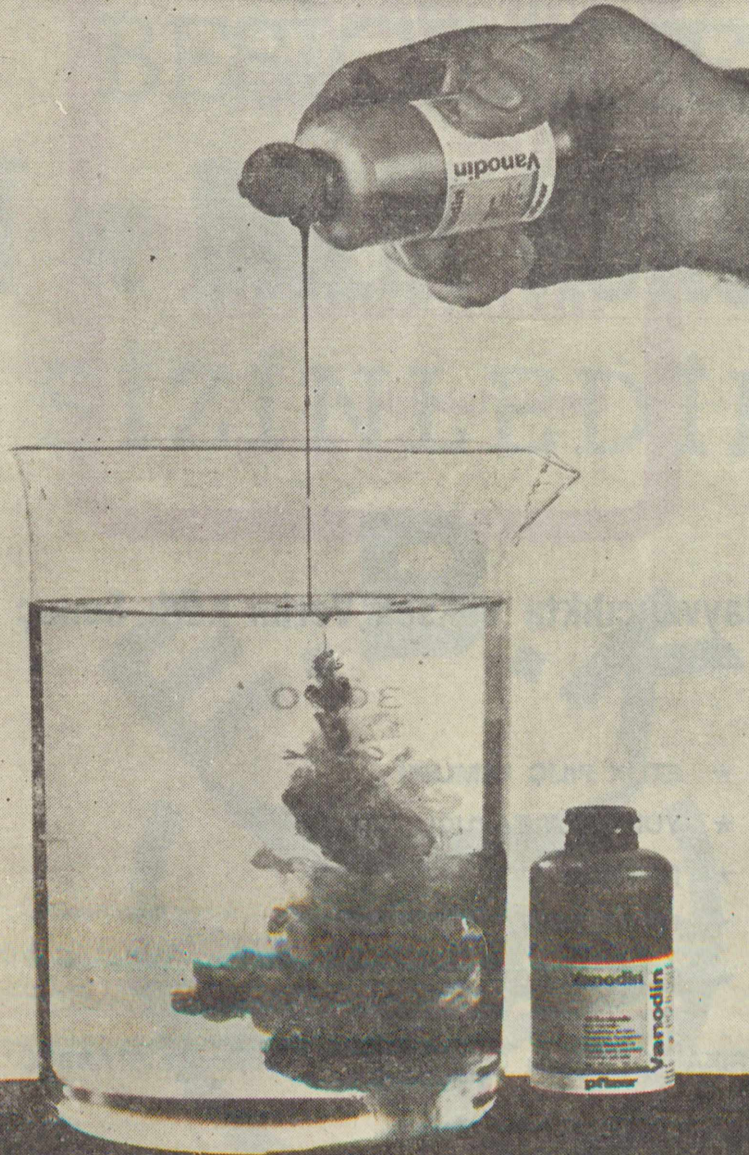
Umum Müdürlük - Ulus Meydanı (Ankara)

- CARİ HESAPLAR • HAVALER • TİCARİ SENETLER
• KEFALET MEKTUPLARI • DÖVİZ ALIM VE SATIMI • SEYAHAT
ÇEKLERİ • İTHALÂT AKREDİTİFLERİ • KİRALIK KASALAR • v. s.

DÜNYANIN HER TARAFINDA MUHABİRLERİ VARDIR

VANODİN

**virüs-bakteri ve
mantarlara
saniyede etkili ilâç**

pfizer

**TOPKAPI
VETERİNER
İLÂÇLARI**

**ve
Veteriner
Saha Servisi
Türk
hayvancılığının
hizmetindedir**

Emirleriniz için

Tel: 218700

Hayvancılıkta Yüksek Verim Kârlı Sonuç

- ★ ETLİK PİLİÇ YEMLERİ
- ★ YUMURTA TAVUĞU YEMLERİ
- ★ DAMIZLIK TAVUK YEMLERİ
- ★ HINDİ YEMLERİ
- ★ SIĞIR ve KOYUN YEMLERİYLE SAĞLANIR

FABRİKA : Davutpaşa Caddesi No : 14 Topkapı - İSTANBUL

HAYVANCILIK
ve
BESİCİLİKTE
ET VE BALIK KURUMU
SİZİNLEDİR

BASAŞAK SİGORTA

Sermayesi: 3.000.000

Acente sayısı: 926

BÜTÜN
SİGORTA
KOLLARINDA
HİZMETİNİZDEDİR

Halâşkârgazi Cad.No:15Harbiye İstanbul

Tel: 48 42 00 /15 Hat

Hey Reklam